

Beszámoló a Veszprém Megyei Múzeumi Igazgatóság 1968. évi munkájáról

Igazgatóságunk 1968. évi munkáját a folyamatos és tervszerű ügyvitel mellett több tényező is befolyásolta. Ezek:

a naptári éves munkatervekhez való visszatérés a tervezés és az összefoglalás megkönnyítését szolgálta;
a tanácsi irányítás közvetlenebbé válása tevékenységünket gyakorlatilag gyorsabbá és hatékonyabbá tette;
az új gazdasági irányítás lehetőségei viszont elősegítették a múzeum népművelő munkájának eredményességét (képes levelezőlapok, katalógusok, műtárgymásolatok előállítására és forgalmazására új módszerének alkalmazásával).

Végül három jelentős múzeumi építkezés közvetlen előkészítése folyt a tárgyév folyamán: a Megyei Könyvtár kiköltésével a Bakonyi Múzeum új helyiségekhez jutott, melyek múzeumi célokra történő átalakítását készítettük elő; az év végén megindult a bakonybéli Szabadtéri Néprajzi Múzeum épületeinek az Országos Műemléki Felügyelőség kivitelezésében történő helyreállítása; a létesítendő badacsonyi Egry József Emlék-múzeum épületének kisajátítása és az ide szánt múzeum átalakításának megtervezése és kiállításának előkészítése voltak jelentősebb munkáink.

I.

1. A Megyei Tanács V. B. Művelődési Osztálya 1968. február 27-én Baski Sándor vb-elnök-helyettes, Kapor Károly művelődési osztályvezető, Baráth József múzeumi-előadó, Béni Miklósné, a Művelődésügyi Minisztérium Múzeumi Főosztály képviselője jelenlétében megtárgyalta 1967. évi jelentésünket és 1968. évi munkatervünket. A tárgyaláson részt vettek a megyei Múzeumi Igazgatóság részéről a megyei múzeumigazgató, továbbá a pápai és keszthelyi múzeumok igazgatója, a gazdasági igazgató, és a megyei múzeumigazgató helyettese.

Az 1967. évi munkáról szóló jelentésünket felettes szerveink elfogadták. Az 1968-as évi feladatok között a Művelődési Osztály javaslatára kiemelt helyet biztosítottunk a legújabbkori jubileumi kiállítások megrendezésének, előirányoztuk a Múzeumi Főosztály javaslatára a megye restaurátorainak az őszi háromnapos országos restaurátorkonferencián való részvételét, végül a megye vezetői általánosságban elfogadták a múzeumi szervezet 10 éves távlati fejlesztési tervét.

Távlati fejlesztési tervünk párhuzamosan foglalkozik a tudományos és az ismeretterjesztő tevékenységünkkel, elsősorban a személyi, költségvetési és hálózatfejlesztési témakörben. Tagadhatatlan, hogy az Igazgatóság létrejötte óta igen nagyarányú volt a szervezet fejlődése minden téren. Azonban ennek szükségszerűen voltak buktatói, különösen a költségvetési előirányzat biztosítása okozott évről évre visszatérő nehézségeket, ugyanakkor, amikor a hálózat, különösen a kiállítóhelyek számbelileg gyarapodtak, személyi és dologi ellátottságunk hagyott hátra kívánivalókat.

1968—1977 között a tudományos és segédtudományos munkatársak létszámát évi egy-egy, összesen tíz fővel tervezzük fejleszteni, abban a fontossági sorrendben, ahogyan az egyes munkakörök ellátása ezt szükségessé teszi. Terveink szerint 1977-ben Veszprémben 10 fős muzeológusgárda mellett 6 fős központi műhely működne: restaurátorok, fotós és rajzoló mellett kiállításrendező szakember is. A tudományos létszám Keszthelyen a jelenlegi 3-ról 5-re, Pápán 1-ről 2-re nőne, míg Zircen a tervidőszakban önálló gyűjteményű Bakonyi Természettudományi Múzeum alakulna összesen 3 fő tudományos és 2 preparátor munkatárssal.

Az intézményi hálózat fejlesztése — a zircitől eltekintve — kizárólag kiállítóhelyek létesítését irányozza elő, egyes helyeken kisebb, helyi gyűjtésű anyag egyidejű tárolásával is. A kiállítóhelyek felerészben már évek óta az előkészítés stádiumában vannak (badacsonyi Egry Emlékmúzeum, bakonybéli Szabadtéri Néprajzi Múzeum, várpalotai Helytörténeti Múzeum, révfülöpi helytörténeti kiállítás). Fentiekén kívül tervezzük, hogy a megye városai közül Tapolca és Ajka is múzeumi kiállítóhelyhez jut, megfelelő profillal. Idegenforgalmi szempontból előbb-utóbb szükséges lesz a Keszthely—fenékpusztai romterület, a Somló alján — esetleg Devecserben —, továbbá Balatonfüreden kiállítóhely létesítése.

Egyes helyeken viszont nem kifejezetten új intézmények létesítése, hanem már működők kezelésünkbe történő átadása, illetőleg saját intézményünk bővítése került betervezésre. Ilyenek: a nagyvázsonyi és sümegi vármúzeumok kezelésbevétele; Keszthelyen a Balatoni Múzeum helytörténeti, ipar- és képzőművészeti kiállításainak a volt Festetics-kastély helyreállításra kerülő termeiben történő elhelyezése (esetleg a Helikon-könyvtár jelenlegi kiállításával egybeolvasztva);

Veszprémben ipartörténeti és képző-, iparművészeti kiállítások elhelyezése a Várban e célra biztosítandó épületekben;

Tihanyban a Szabadtéri Néprajzi Múzeum újabb két épülettel, Pápán a Helytörténeti Múzeum újabb kiállítási termekkel történő bővítése stb.

Végül fejlesztési tervünk tartalmazza a fejlesztés anyagi hatásait, bér- és dologi kiadások felmérését egyrészt az új létesítményekre történő egyszeri ráfordítással (10 év alatt kb. 4 millió Ft), másrészt a működési kiadások folyamatos fejlesztését évenkénti ütemezéssel. Eszerint a Múzeumi Igazgatóság 1977. évi költségvetésének túl kellene valamivel haladnia az évi 6 millió Ft-ot (a jelenlegi megkésztetését jelenti). Minthogy a múzeumi bevételek már 1967-ben is a kiadások 18%-át tették ki (1968-ban 22,3%-ot), fejlesztési tervünkben az új kiállítóhelyiségek belépése, képeslevelezőlapok, ismeretterjesztő kiadványok, diaposzítívek stb. árusítása révén az 1977. évi összbevételt már 1,8 millió Ft-ra tervezük, vagyis az összkiadási előirányzat 30%-át.

A jövőben célszerűnek tartjuk évi beszámolóinkban a távlati fejlesztési terv megvalósulását figyelemmel kíséreni. Az 1968-as esztendőben az előirányzott létszámfejlesztésekre sor került. Az Egy Emlékmúzeum működési engedélyt kapott, bár még nem nyílt meg. A nagyvársonyi Szabadtéri Néprajzi Múzeum bővítése megtörtént. Költségvetésünk — a póthitelekkel együtt — a tervezettnél 19%-kal magasabb kiadást és 24%-kal magasabb bevételt eredményezett. Mindez a távlati tervezés realitását bizonyítja.

1968. március 11—12-én az önálló múzeumi szakszervezeti alapszervezettel együttesen kétnapos munkaértekezletet tartottunk Veszprémben, melynek napirendjén az 1967. évi munka értékelése és az 1968. évi munkaterv realizálásának kérdései szerepeltek. Az értekezleten részt vettek a megyei Múzeumi Igazgatóság közvetlen irányítása alá nem, csak ellenőrzése alá tartozó más megyebeli múzeumok vezetői: a Herendi Porcelángyár Múzeum, a várpalotai Vegyipari Múzeum vezetői, továbbá a keszthelyi Helikon Könyvtár igazgatója.

Feltesse megyei vezetőinken kívül az elmúlt év augusztusában Pap János az MSZMP megyei első titkára behatóan tájékozódott a múzeumi szervezet tevékenységéről és eddig elért eredményeiről. Ugyanebben a hónapban Gönyei Antal múzeumi főosztályvezető kétnapos tanulmányútja során megyénk kiállítóhelyeit és múzeumait kereste fel, elsősorban a szervezet népművelési téren szerzett tapasztalatai iránt érdeklődve.

2. Igazgatóságunk 1968. évi költségvetését 2 868 000 Ft-ban állapították meg. Ez az összeg, tekintettel arra, hogy felújítási előirányzat 1968-ban nem szerepelt, kb. 250 000 Ft-tal volt kevesebb az előző évinél. Az évközi póthitelek azonban lényegesen nagyobbak voltak az előző éviéknél (891 000 Ft) ezért az új feladatok megoldására és a múzeumi szervezet rendes tevékenységének lebonyolítására előirányzatunk a póthittel együtt elegendőnek bizonyult. Külön megemlítendőnek tartjuk, hogy a póthitelösszegeből 250 000 forintot, mint az előirányzott múzeumi bevétel többletét kaptuk meg. Az

1968. évi bevételi előirányzat 550 000 Ft volt, a teljesítés 837 000 Ft. A bevételi többlet egy kisebb része a belépődíjak rendezéséből, nagyobb része azonban kiadványaink, illetőleg műtárgymásolatok, képeslevelezőlapok értékesítéséből származik. (1968-ban ez utóbbiakból származó bevételek 230 000 Ft-tal voltak magasabbak az előző évinél.)

A kiadványok, műtárgymásolatok, képeslevelezőlapok értékesítése céljából öt forgalmasabb múzeumunkban: Veszprémben a Bakonyi Múzeumban és a Vármúzeumban, Tihanyban, Keszthelyen és Balatonfüreden úgynevezett múzeumi boltokat hoztunk létre, melyeknek önálló boltvezetői összesen 422 492 Ft forgalmat bonyolítottak le. (Ebben az összegben a költségvetési bevételeken kívül részben a bizományosi, részben a visszatérülő értékesítés adatai is bennefoglaltatnak.)

A múzeumi bevételek részarányáról, egyúttal az egy látogatóra eső bevétel mértékére vonatkozóan az alábbi kiemelkedő eredményeket tartalmazó kimutatásunk tanúskodik:

Múzeum	Egy látogatóra eső				össz:
	belépődíj Ft	kiadvány	műtárgymásolat	képeslevelezőlap	
Veszprém	0,55	0,18	0,50	0,08	1,31
Keszthely	1,23	0,08	0,48	0,07	1,86
Tihany	2,27	0,35	0,34	0,09	3,05
Balatonfüred	1,37	0,32	0,23	0,06	1,98
Sümege	0,81	0,55	—	—	1,36
Pápa	0,77	0,69	—	—	1,46

3. Igazgatóságunk állandó főfoglalkozású munkatársainak száma 1968-ban két fővel gyarapodott. 1968 januárjában Bizonits László kisegítő II., 1968 júliusában Törő László segédmuzeológus, néprajzos léptek be a Bakonyi Múzeum kötelékébe.

4. A Bakonyi Múzeumban működő központi műhely restauratori és kiállításrendezői munkák elvégzésére hivatott gárdája 1968-ban előre kidolgozott munkaterv szerint ütemezve végezte el restauratori, illetőleg kiállításrendezői feladatait a megye múzeumaiban. Tevékenységükre az egyes múzeumok beszámolóiban térünk ki.

Ugyancsak tervszerűen működött az egyelőre csak négy főből álló ásatási brigád, amely a megye területén a különböző múzeumok régészeinek munkatervében szereplő tervásatásokat, illetőleg leletmentéseket végezte el kora tavasztól késő őszig. A téli időszakban az ásatási brigád tagjait múzeumi belső munkában foglalkoztattuk.

II.

Igazgatóságunk kiemelt tervfeladatainak megvalósításáról az alábbiakban számolhatunk be.

1. A régészeti topográfia III. (a devecseri és a volt sümegei járások területét felölelő) kötetét (szerkesztő: Bakay Kornél) a keszthelyi múzeum munkatársaival karöltve elkészítették: a terepbejárásokat az év folyamán befejezték és a kéziratot lektorálásra 1968 őszén

leadták. Befejeződött a IV. kötet (a pápai és zirci járások területe)anyaggyűjtése és a terepbejárások is. A IV. kötet (szerkesztő: Torma István) kéziratának mintegy harmadát a Bakonyi Múzeum 3 muzeológusa, a Régészeti Kutató Intézet munkatársával együtt el is készítette. A régészeti topográfia II. kötete (veszprémi járás) az év folyamán nyomdába került, megjelenése 1969. első hónapjaiban várható.

A Bakony természeti képe c. kutatóprogramban 9 fő témában 48 kutató 50 témával foglalkozott.

2. A Magyar Régészeti, Művészettörténeti és Éremtani Társulat 1968. évi vándorgyűlésének színhelyül Igazgatóságunk javaslatára Veszprémet, illetőleg a megyét választotta. Igazgatóságunk a Társulat meghívásától egészen a részletes program összeállításáig és lebonyolításáig volt az eseménysorozat szervezője. A négynapos vándorgyűlés jelentőségét e kötet bevezetője és a kötetben közreadott tanulmányok bizonyítják és illusztrálják. A vándorgyűlésen, melyen számot adtunk főleg az Igazgatóság kezdeményezésére vagy részvételével a megyében az utóbbi években folyt régészeti, művészettörténeti illetőleg építéstörténeti kutatásokról, másfél napig tartó előadás-ill. korreferátum-sorozat ezekről adott számot.

Az előadások programja a következő volt:

Bodogán János, a Megyei Tanács vb-elnökének megnyitó beszéde

Oroszlán Zoltán: A kilencven éves Régészeti, Művészettörténeti és Éremtani Társulat

Korompay György: Veszprém város településtörténeti kialakulása

Éri István: Veszprém megye középkori településtörténeti vázlata

Mojzer Miklós: A magyar műkincsállomány vidéken

Kalicz Nándor: A rézkor Veszprém megyében

Thomas Edit: Újabb római kori kutatások a Balatonfelvidéken

Németh Péter: Újabb avar kori leletek a történeti Veszprém megyéből

Korreferátumok:

Torma István: A Veszprémi megyei régészeti topográfia ősrégészeti eredményeiről

Horváth Attila: A vazari és somlóvásárhelyi Hallstatt-kori halomsírok

Nováki Gyula: Földvárásatások a bakonyi Cuha-völgy vidékén

Szentlélek Tihamér: Az örvényesi római kori település

Wessetzky Vilmos: Egyiptomi kultuszemlékek jelentősége Veszprém megyében

Erdélyi István: A várpalotai avar temetőről

Koppány Tibor: Veszprém megye Árpád-kori építészetének kutatási problémái

Kozák Károly: XI—XIII. századi egyházi építészet Veszprém megyében

Gedai István: A Dunántúl szerepe az Árpádkor kereskedelmében, numizmatikai leletek alapján

Tóth Sándor: Adalékok a veszprémi váralja telektörténetéhez

Kovalovszki Júlia: Ásatások Csepelyen

A programba ezenkívül beleillesztettünk egy félnapos és két egésznaposkirándulást is, amelyen a százötvennél több résztvevő megismerkedett egyrészt a Veszprém környéki újonnan helyreállított műemlékekkel, másrészt néhány újabban megnyitott kiállítással, illetve múzeummal, így Veszprémben a Bakonyi Múzeumban Z. Gács György gyűjteményes kiállításával és a püspöki palota Egyházművészeti Múzeumával, Nagyvázsony, Tüskevár illetőleg a pápai Helytörténeti Múzeum kiállításával.

Hosszabb kirándulásokat tettünk a Bakony meglehetősen kevésbé ismert tájain feltárás vagy kutatás alatt álló műemlékek, ill. műemlékromok megtekintésére. A program utolsó napján, június 2-án a Társulat tagságának jelenlétében nyitottuk meg Tihanyban a Rippl-Rónai József Emlékiállítását is. A vándorgyűlés négy napján a múzeumi szervezet, főleg a Bakonyi Múzeum munkatársai igen nagy munkát végeztek, de az ezt megelőző szervezés is jelentős munkát követelt tőlük. Úgy érezzük, hogy a vándorgyűlés általunk óhajtott célját: a megye múzeumi és műemléki értékeinek bemutatását, munkánk tudományos és népművelő eredményeinek ismertetését, elérte.

3. 1968. évi munkatervünk jelentős feladatául állítottuk be a már részben korábbi időtől kezdve szervezés alatt álló új kiállítóhelyek létrehozása sürgető teendőinek elvégzését. Ezekről az illető intézmények ez évi működéséről szóló részekben esik részletesen szó. Meg kell azonban itt említenünk, hogy Igazgatóságunk a maga lehetőségeit messzemenően kihasználva elvégezte az új belépő intézmények megnyitásával kapcsolatban ráháruló munkákat, de gyakorlati eredményt részben anyagiak hiányában és a közreműködő más szervek késése miatt elérni ez évben nem tudtunk.

4. Ugyanígy évek óta szereplő tervfeladatunk az Idegenforgalmi Hivatal kezelésében lévő nagyvázsonyi és sümegi vármúzeumok ügyében a szükséges lépések megtétele. Minthogy ez ügyben felettes szerveink konkrét intézkedést nem hoztak, az új intézmények belépésére, ill. Igazgatóságunkhoz történő átkerülésére nem nyílt mód. Így a magunk részéről csak azokon a tárgyalásokon vettünk részt, amelyek a két múzeum, elsősorban a sümegi vármúzeum; jövődjé létesítésével, kiállítása megrendezésével voltak kapcsolatosak.

5. Terv szerint haladt a Bakonyi Múzeum épületéből az év közepén kiköltözött Megyei Könyvtár helyére tervezett új iroda-, könyvtár- és raktárhelyiségek kialakításának előkészülete is. A szükséges építési terveket elkészítettük, az építkezéshez szükséges kapacitást biztosítottuk, az 1969-es év első felében az építkezés egy része, a könyvtár és a tudományos dolgozók munkahelyének kialakítása meg is valósul.

6. Igazgatóságunk kiállításrendező csoportja összesen 12 kisebb-nagyobb időszakai ill. állandó kiállítást rendezett, illetve készített el. Ezek közül különösen jelentős a „Veszprém megye útja a forradalmakba” című, új felfogásban és meglehetősen eredeti módszerekkel kialakított nagyszabású kiállításának megrendezése, amely

az év folyamán a csoport munkájának jó részét lekötötte. Ez a Magyarországi Kommunista Pártja megalakulásának 50. évfordulóján Veszprémben megnyílt kiállítás, amely ebben a formájában 1969-ben Pápára és Keszthelyre is elkerül, részét alkotja annak a „Veszprém megye 100 éve” című kiállításnak, amely 1970-re készül el teljesen, és felszabadosunk 25. éves évfordulójára az 1867—1967-ig terjedő időszakot fogja bemutatni. A kiállításrendező csoport jelentősebb munkája közé sorolhatjuk a túskevári falumúzeum teljesen új kiállításának megrendezését, továbbá a pápai Helytörténeti Múzeum állandó régészeti és helytörténeti kiállításának teljes átrendezését, illetőleg egy további folyosórészlet történet kiegészítését is.

A csoport ezenkívül elkészítette a létesítendő Egry József Emlékmúzeum kiállítási épületének makettjét és installációs tervrajzait.

Hozzákezdtek a zalavári falumúzeum új helyre kerülésével a kultúrotthon padlásterébe tervezett kiállítóhellyel kapcsolatos és a Tihanyban újjárendezendő „Hajók a Balatonon” c. kiállítás rendezési tervének kidolgozásához is.

Ezenkívül a csoport grafikusa a múzeumi évkönyv és más kiadványok illusztrációit, továbbá a vándorgyűlés előadásainak diapozitívjaihoz szükséges rajzokat, ásatási dokumentációk rajzait készítette el, továbbá részt vett a topográfia II. kötetének még szükséges grafikai munkáiban is.

7. Itt említjük meg, hogy Igazgatóságunk a már ki-selejtezésre ítélt korábbi Skoda furgon gépkocsija helyett az év II. negyedében a célnak jobban megfelelő, a terepet jobban bíró Volga-Combi gépkocsit vásárolt, amely az év folyamán igen jelentős teljesítményt nyújtott és szemben az előző gépkocsi hibáival, javításra egyáltalán nem is szorult. Összességében: a Múzeumi Igazgatóság 1968. évi teljesítménye igen jelentősnek mondható, mind a tudományos kutatás tekintetében, mind annak a vándorgyűlés alkalmával rendezett tudományos ülésszakon való közreadásával, mind évkönyvünk VI. kötetének megjelentetésével. A terv szerinti kiállítás felújítások, illetőleg új időszak kiállítások a balatoni nyári programban és általában a megye művelődési életében jelentős eseményeknek számítottak. Külön meg kell emlékeznünk az 50. éves évfordulóval kapcsolatos kiállítás nagy közönségsikeréről és annak felettes szerveink részéről történt elismeréséről is. Meglehetősen jó üteműnek ítélnéljük meg a megye múzeumaiban végzett gyűjtőmunkát is, ennek a tárgyi gyarapodások statisztikája mutatja hű képét. A belső nyilván tartási, raktározási munkák is az előírt ütemben folytak. A múzeumok látogatottsága viszont, ha néhány ezerrel is, de alatta maradt az 1967. évinek.

Tevékenységünk elismerése nyilvánul meg részben a Megyei Tanács intézkedésében is, amellyel a múzeumi dolgozók bérezésén 1968-ban is jelentős mértékben segített, továbbá azokban a póthitelekben, amelyekkel a múzeumi bútorzat, raktári felszerelés és más szükséges beszerzések körül adódó nehézségeket megoldotta.

III.

Bakonyi Múzeum, Veszprém

1. TUDOMÁNYOS KUTATÁS, GYŰJTEMÉNYGYARAPÍTÁS

a) Régészet:

A Bakonyi Múzeum gyűjtőterületén a legjelentősebb régészeti kutatás a Balatonakali-ságpusztai romterület 1967-ben megkezdett feltárásának kiszélesítése és lebonyolítása volt, melyet Palágyi Sylvia irányított, június 17—július 20, illetőleg szeptember 9—20 között. A munka eredményeként feltárássra került az itteni középkori falu íves szentélyzáródású román kori temploma, a templom körüli temető kerítésfalával együtt. Külön érdekessége és jelentős eredménye az ásatásnak a templom déli falához épített előcsarnok és az annak omladékaik közül előkerült nagyszámú román kori 12. század végére meghatározható kőfaragvány. Az ásatás során a templom körüli kerítés falain túl több helyen lakóépület maradványai is előkerültek. Tekintettel arra, hogy a létesülő úttörőváros vízművének belső területére kerül az objektum, annak bemutatása és a megtekintés biztosítása ügyében több ízben volt szükséges a kivitelezőkkel és az OMF-fel együtt tárgyalások megtartása. Ennek eredményeként a körülkerítendő terület teljes feltárását 1969-re ütemeztük be, a munkát éppen úgy, mint 1968-ban is az OMF anyagi támogatásával folytatjuk.

Éri István vezetésével, Dax Margit részvételével rövidebb ideig (július 20—augusztus 12 között) folytatódott az alsódörgicsei 1967-es ásatás is. Itt egyrészt az 1967-ben feltárt lakóépület környékét kutattuk át, újabb gazdasági melléképületek, udvar, kerítés feltárását célzó ásatásunkon. Melléképületeket ugyan nem találtunk, de a lakóépület periodizálásához újabb jelentős szempontokat nyertünk. Ezenkívül a romtemplomtól ÉNY-ra eső részen feltártuk egy, a templom építésével egyidősnek mondható, sziklába vájt négyzetes alaprajzú kőfalú helyiséget, amelyet a templom körüli kökerítés felépítésekor (XIV—XV. sz. fordulójára) már elbontottak. Az itt előkerült Árpád kori anyag is az épület korai meglétét bizonyítja.

Az OMF 1968 őszén elvégezte az alsódörgicsei templomrom konzerválását és kiegészítését, sajnálatos módon azonban sem az 1967-ben feltárt lakóépület, sem a 68-ban előkerült kisebb épület konzerválása nem történt meg. Félő, hogy a következő évben e maradványok nehezen, és az eredeti részletek elpusztulása után nem egész hitelességgel állíthatók majd helyre.

A régészeti topográfiának a pápai járás területére eső részével kapcsolatos kisebb kutató ásatások elvégzésére is sor került az év folyamán. Palágyi Sylvia Ugod-Dióspusztán egy római villa alaprajzát tisztázta, míg Dax Margit Szerecsenyben egy kelta lakóházat tárt fel.

Várpalotán az OMF által végzett falkutatásokkal egyidőben a várudvar feltárása és felmérése folyt (Dax Margit) június 17—29 között.

Jelentősebb leletmentésünk ez évben Balatonfőka-járon az M 7-es út építésével kapcsolatos nagyarányú földmunkák során előkerült kelta temető és lakóház-komplexum feltárása volt. Az itt talált kb. 12 sír, és egy-két épület feltárását Horváth László, a keszthelyi múzeum segéd-restaurátora végezte.

További leletmentéseink: Aszód-főről későrómai sír anyagának beszállítása;

Tihany-Apátinál kábelfektetés közben középkori faluhoz tartozó leletanyag megfigyelése;

Halimbán kelta sír feltárása;

Végül Veszprémben a cserhádi lakótelepen az egykori Szt. Iván városrész már korábbról ismert középkori temetőjének folyamatos leletmentése, — amennyire ez az építkezés ütemétől és a sziklás területen végzett földmunkától lehetséges volt. Ugyancsak Veszprémben a Hunyadi u. 7. számú ház előtt új lelőhelyet, Árpádkori sírokat talált Dax Margit, aki a fenti leletmentéseket is elvégezte. Palágyi Sylvia Balatonakaliban korabronzkori sírokat, Örvényesen középkori falutelepülés területén előkerült leleteket észlelt.

A régészeti topográfia IV. kötetével kapcsolatos terepbejárásokra Palágyi Sylvia és Dax Margit a pápai járásban az év első negyedében 5 hetet, az év harmadik negyedében 3 hetet fordított.

Megemlítjük még, hogy a Bakonyi Múzeum költségén Nováki Gyula Bakonyszentlászlón földvárkutatótást végzett; az OMF megbízásából és költségén Pámer Nóra folytatta a cseszneki vár feltárási munkáit, Gergelyffy András pedig a várpalotai várban folytatott falkutatást irányította.

b) Néprajz

A néprajzi gyűjteménynek 1968 júliusáig kezelője nem volt. Az 1967-ben már megszerzett nagyvázsonyi rézműves műhely anyagának kiállítási célokra való elhelyezését és nyilvántartásbavételét Égető Melinda muzeológus végezte el (Tolna Megyei Múzeumi Igazgatóság). Törő László segéd-muzeológus kinevezésétől a múzeumnál eltelt munkaidejében csak tájékoztató jellegű gyűjtőutakon volt, elsősorban a Bakony területén (présházak, pincesorok felkutatása). Jelentősebb néprajzi gyarapodás a Szt. balácsi templomrom melletti pincéből megszerzett prés volt, amelyet Tihanyban a Szabadtéri Néprajzi Múzeumban állítottunk fel. Ezenkívül a gyűjtemény főleg kerámiával gyarapodott, kisebb számban céhtörténeti tárgyak kerültek be a néprajzi gyűjteménybe.

Mivel 1968 októberében Törő László a Művelődésügyi Minisztérium és a Kulturális Kapcsolatok Intézete egy éves ösztöndíjjával Irakba utazott, 1968 végén a bakonybéli Szabadtéri Néprajzi Múzeummal kapcsolatos néprajzi gyűjtőmunka elvégzésére külső munkatársként Balassa M. Iván kapott megbízást. A munka 1969 első felévére húzódik át.

c) Iparművészet

Iparművészeti gyűjtésünk nem volt jelentős. Az 1969-re tervezett városlódi keménycserép-kiállításához fűződően Molnár László külső munkatárs végzett kutatást

és gyűjtést e tárgykörben, a gyűjteménybe újonnan bekerült tárgyak is városlódi kerámiák voltak.

d) Képzőművészet

Képzőművészeti gyűjteményünk egyrészt azokkal a grafikákkal gyarapodott, melyeket a IV. Balatoni Tárlat meghirdetésekor a Balatoni Almanach c. kiállításunkhoz készült grafikákból vásároltunk. Ezenkívül az év utolsó negyedében a Művelődésügyi Minisztérium kulturális alapjából 350 000 Ft-ot biztosított a létesítendő Egry József Emlékmúzeum számára Egry-festmények megvásárlására.

Ez összeg felhasználását 1968-ban megkezdtük, azonban a gyűjtemény összeállítása 1969-re húzódik át. A megvásárolt festmények a Művelődésügyi Minisztérium rendelkezése alapján a Bakonyi Múzeum gyűjteményébe kerültek beletárolásra.

e) Természettudomány

Papp Jenő harminc napot fordított gyűjtésre. Az ő, illetőleg a Bakony természeti képe programban résztvevő munkatársak gyűjtésének eredménye: 120 db egyedileg nyilvántartásbavehető, 8500 szekrénykataszteri darab begyűjtése.

f) Helytörténet

Ide soroljuk a céhtörténeti kutatásokkal kapcsolatos gyűjtőmunkát is, melyet Nagybakay Péter külső munkatársunk irányított, (a munkában Pesóvár János vett még részt). A gyűjtés, amely a megye 15 falujában történt kiszállásuk során bonyolódott le, 25 db céhtárgyat eredményezett, köztük 12 db temetési céhlámpát.

Feljegyzésre illetőleg fényképezésre került számos olyan céhlámpa, illetőleg céhzászló, amelyek egyes egyházak őrizetében vannak.

A legújabbkori gyűjtemény gyarapítása nem volt jelentős, annál nagyobb munkát jelentett azonban a múzeumban raktározott, de eddig nyilvántartásba és számba nem vett, feldolgozatlan anyag rendezése és az ez évi nagy kiállításban való felhasználása. E munkákat Berta István végezte, és irányította, segítségére voltak a múzeum adattárosai.

g) A fotó-diapozitív-klisé-tár 1968. évi gyarapodása jelentős: 1960 db negatív, 900 db diapozitív és 698 db klisé.

h) Könyvtár

A hazai könyvbeszerzéseket É. Takács Margit végezte, gyarapodásuk a megszokott mértékű volt (328 kötet könyv, 62 évfolyam folyóirat)

A külföldi cserével Veiland Annamária foglalkozott (368 kötet könyv 44 évfolyam folyóirat került 1968-ban gyűjteményünkbe).

2. NYILVÁNTARTÁS, RAKTÁROZÁS

Az év folyamán a Bakonyi Múzeumban 12 864 egyedileg számbavehető műtárgyat leltározunk be. Ez jórészt a zirci és devecseri járások terepbejárás anyagából, illetőleg az egykori zirci éremgyűjtemény

beleltározásából adódott. A numizmatikai gyűjtemény kezelője (Lajtai János), befejezte az érem- és jelvény gyűjtemény leltározását, egyúttal revízióját is, előkészítette a duplumanyag jegyzékének összeállítását.

A Bakonyi Múzeum gyűjteményei általában naprakészen leltározottnak mondhatók, kivéve az 1967–68-as dörgicsei ásatás, továbbá a még ugyancsak restaurálatlan nagyvázsonyi és cseszneki ásatások régészeti anyagát.

A múzeum adattárának szakosított részeit 1967 óta folyamatosan hoztuk létre. Ennek alapján az év végi naprakész nyilvántartási állapotba került a régészeti adattár, amely összesítve 13 000 db-ot számlál, ugyancsak naprakész a műemléki adattár 10 000 db-számmal. Néprajzos hiányában még befejezetlen állapotban van a néprajzi adattár nyilvántartásbavétele, ez év végén 11 000 db-ot számlált. A legújabbkori gyűjteménybe 1968-ban 1657 db került leltárba, most 10 500 db-os a gyűjtemény. Újonnan fektettük fel a helytörténeti adattárat, amely egyrészt az Ila-Kovacsics féle Helytörténeti Lexikon cédulaanyagát tartalmazza, másrészt az ipartörténeti, középkori birtoktörténeti kutatások céduláit is ide soroltuk. A leltározás során 13 700 db került nyilvántartásba. Hasonlóképpen új gyűjteményrészlegként hoztuk létre a természettudományi adattárat, amely részben a Laczkó-féle kéziratok hagyaték, részben a „Bakony természeti képe” c. kutatóprogram eddig eltelte időszakából származó jelentések stb. anyagából áll. Így ez együttesen 1600 db-ot számlál.

Jelenleg adattáraink csaknem 60 000 db-ot tesznek ki, köztük 5000 a fényképek, 1700 a rajzok száma. Az adattár kezelői: dr. Scherer János és Lajtai János az elmúlt évben összesen 24 000 db-ot leltároztak be.

Itt kell megemlítenünk, hogy a múzeumban található céhtörténeti iratanyag rendezése és a Veszprém megyében működött céhekre vonatkozó összes egyéb adat összegyűjtése Pesovár János munkájaként 1968-ban végig folyt és végeredményben befejezésre is került. Ennek kapcsán 138, egykor Veszprém megyében működött céhre vonatkozó adatot regisztráltunk, mind ezekre gyűjteményünk 2111 tételében ismerünk iratanyagot.

A gyűjtemény végleges elrendezése 1969-ben történt meg.

Negatív és kliséátárat Zimmermann Gusztáv kezelte, a diaposzítívek leltárbevételét Papp Jenő végezte. Ugyancsak Zimmermann Gusztáv készítette el az egyes gyűjtemények leíró kartonjait is, 1968-ban 1942 db karton készült, így kartonállományunk csaknem 40 000 db-ot számlál. Kartonozatlan a régészeti gyűjtemény 1968. évi gyarapodása, továbbá a néprajzi és az iparművészeti gyűjtemény egy-egy része, ezeken kívül valamennyi gyűjteménycsoportunk naprakészen kartonozott.

A múzeum raktározási nehézségei 1968-ban sem csökkentek. A geológiai gyűjteményt ideiglenesen a tihanyi múzeum egyik helyiségébe kellett átszállítanunk, miután a régészeti gyűjtemény számára Veszprém helyet kellett biztosítani. Az év folyamán fémvázaz polcokat szereztünk be, melyeken a gyűjtemények egy részének anyaga, továbbá szerszámok, felszerelési tár-

gyak kerültek elhelyezésre. A Természettudományi Múzeum Növénytarából növénytári szekrényeket vetünk át, ezek jó részébe a régészeti gyűjtemény került ideiglenesen elhelyezésre. A múzeum tetőtérbeépítése 1968-ban sem oldódott meg. Az 1969. évi építkezések során csupán a könyvtári anyag elhelyezése fog megoldódni, raktározási nehézségeink tehát még legalább egy-két évig nehezítik a gyűjtemény rendszerezésének és megfelelő elhelyezésének munkáját.

3. TUDOMÁNYOS MUNKA

a) Kollektív munkák:

A régészeti topográfia IV. kötetének kéziratából a zirci járásra vonatkozó lelőhelyek leírása az év első két hónapjában készült el, e munkában (szerkesztő Torma István), a Bakonyi Múzeum munkatársai közül Éri István, Dax Margit és Palágyi Sylvia vettek részt.

Az ipartörténeti kutatások végzésére létrejött munkaközösséget Éri István irányította, a tevékenység egyrészt céhtörténeti, másrészt a kerámiatörténeti kutatások területén folyt.

b) Egyéni tudományos munka:

Éri István: Szerkesztette a Közlemények 8. kötetét abba „Veszprém megye középkori településtörténetének vázlata” címmel tanulmányt írt. Végezte a Veszprém megye régészeti topográfiája II. kötetének nyomdai korrektúráját. Megjelent a Közlemények VI. kötetében a Látvány-Rádpusztai románkori templomrom ásatásáról szóló beszámolója. Elkészítette az 1967-es dörgicsei faluásatás dokumentációját. A Corvina Könyvkiadó számára elkészítette a Nagyvázsöny c. műemléki füzet második átdolgozott és kibővített kéziratát.

„Museen neben den Balaton” címmel ismertetése jelent meg az Ungarische Rundschau 1968. év augusztusi számában. „Múzeum és idegenforgalom” címmel az Idegenforgalom című lapban jelent meg nagyobb terjedelmű cikke. A Múzeumi Közlemények 1968/1. számában a „Múzeumok és az új gazdasági mechanizmus” címmel jelent meg írása.

Papp Jenő: Folytatta a veszprémi Bakonyi Múzeum, illetőleg a budapesti Természettudományi Múzeum braconida-gyűjteményének rendezését.

Mint szervező irányította a Bakony természeti képe c. tudományos kutató munkát. Ezzel kapcsolatban szerkesztette a Bakony természeti képe kiadványsorozatának 5–7 füzetét („A Keszthelyi hegység és a Kis-Bakony madárvilága”; „A Bakony állattani bibliográfiája”; „A Bakony éghajlata”) továbbá előkészületbe vette a 8. füzet kiadását is. Nyomdakész állapotban leadta a Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei 7., általa szerkesztett speciális természettudományi kötetének kéziratait. Befejezte „A Bakony hegység állatföldrajzi viszonyai” című tanulmányát, és „A Bakony természeti képe II. Beszámoló a Bakony természettudományi kutatásáról 1965–67” című dolgozatait, melyek ugyancsak a Közlemények 7. kötetében látnak napvilágot. Ezenkívül az alábbi braconida-tanulmányokat írta meg:

A Revision of Thomson's species of Bracon Fabr. (Hym. Brac.), 41 gépelt oldal+33 tusradj. Megjelenik az Opuscula Entomologica-ban (Lund, Svédország), 1969-ben.

A Synopsis of the Bracon Fabr. Species of the Carpathian Basin, Central Europe (Hym. Braconidae), 38 gépelt oldal+24 tusradj. Megjelenik az Annales Historico-naturales Mus. Nat. Hung. (Bp)-ben, 1969-ben.

A Synopsis of the Phaenocarpa Först. Species from the Neotropic Region (Hym. Brac. Alysiinae), 24 gépelt oldal+17 tusradj. Megjelenik az Acta Zoologica-ban, 1969-ben.

Conalysis gen. n. and remarks on Heratemis filosa Walk. (Hym. Brac. Alysiinae), 16 gépelt oldal+8 tusradj. Megjelenik az Opuscula Zoologica-ban (Bp), 1969-ben vagy 1970-ben.

A Bakony-kutatás szervezésére fordított többletidő miatt néhány tanulmány elkészítésével, bár tervbevette, nem tudott elkészülni.

É. Takács Margit: Feldolgozta Egry József kéziratos hagyatékát az Országos Széchényi Könyvtár kézirattárában. Ebből „Egry Breviárium” címen válogatás jelenik meg 1969-ben Keresztúry Dezső előszavával. Képzőművészeti kritikája jelent meg a Művészet c. folyóirat 1968. évi 1. számában. Résztvett a Balatoni Nyári Tárlat és a Rippl-Rónai József emlékkiállítás katalógusainak elkészítésében. Összeállította Somogyi József szobrászművész 1969-es tihanyi kiállításának műtárgylistáját. Megírta a Közlemények 9. kötete számára az 1968-ban elhunyt Cseh-Szombathy László nekrológiáját.

Dax Margit: Résztvett a Régészeti topográfia IV. kötete kéziratának megírásában. Segédkezett a II. kötet nyomdai előkészítő munkájában. Elkészítette a várpalotai ásátás dokumentációját.

Palágyi Sylvia: Résztvett a Magyarországi régészeti topográfia IV. kötete kéziratának elkészítésében. Kutatásokat folytatott az archeopetrográfiai vizsgálatokkal kapcsolatos régészeti anyagban. Elkészítette az 1967. évi Balatonakali-sárgpusztai ásátás dokumentációját. Doktori disszertációjához szükséges kutatásokat végzett Budapesten. A Közlemények 8. kötetének technikai szerkesztését végezte Nagybakay Péterrel közösen.

Berta István: Kutatásokat végzett, és ennek alapján megírta a „Veszprém megye 100 éve” c. kiállítás első 50 éves szakaszának forgatókönyvét. Kutatásokat végzett a „Kivándorlás problémája Veszprém megyében 1880—1914” c. dolgozatához.

Nagybakay Péter: A Veszprém megyei céhekre vonatkozó levéltári kutatást végzett Budapesten az Országos Levéltárban, a Néprajzi Múzeum, a Nemzeti Múzeum újkori adattárában, a Magyar Tudományos Akadémia és a budapesti egyetemi könyvtárakban. Folytatta a „Veszprémi és Veszprém megyei céhlámpák és céhjelvények” c. tanulmányához az adatgyűjtést.

Elkészítette Eperjess Géza: A mezővárosi és falusi céhek az Alföldön és a Dunántúlon c. könyvének bírálatát, amely a Közlemények 8. kötetében jelenik meg.

Résztvett a Közlemények 6—7—8. kötetének, továbbá egyéb múzeumi kiadványok technikai szerkesztésében.

Fentieken kívül külső munkatársként Nagy László céhtörténeti és a bakonyszentlászlói holdidol-töredékekkel kapcsolatos tanulmányaival folytatta munkáját, Molnár László a városlódi kerámiagyár történetéhez végzett anyaggyűjtést.

c) Tanulmányutak, továbbképzés

Múzeumunk tudományos munkatársai közül 1968-ban Éri István és É. Takács Margit egyhónapos önköltséges külföldi tanulmányúton jártak Olaszországban.

Ugyancsak önköltséges utazást tett Ausztriába és az NSZK-ba Palágyi Sylvia, Törő László 1968. októberében kezdte egy éves iraki ösztöndíjas tanulmányútját.

A múzeum valamennyi tudományos munkatársa résztvett a szakosított szakmai ideológiai továbbképzéseken Budapesten, illetőleg az ország más városaiban. Ézsias István restaurátor a Központi Muzeológiai Technológiai Csoportnál volt egyhónapos szakmai továbbképzésen, Vitéz Ágnes preparátor a Természettudományi Múzeum Növénytárában 3 hetes továbbképzésen vett részt.

Valamennyi munkatársunk tetemes időt és munkát fordított a Veszprémben megrendezett Magyar Régészeti Művészettörténeti és Éremtani Társulat vándorgyűlésének előkészítésére és annak lebonyolítására.

4. NÉPMŰVELŐ MUNKÁK

a) Időszaki kiállításaink 1968-ban:

1. „Régi veszprémi városbrázolások” — X. 1. (saját rendezés — Dax Margit)
2. „Intergrafik 67” — I. 20. (Múcsarnok, Baranyi Judit)
3. „Az én hazám fekete föld” szociofotó-kiállítás (MIK — É. Takács Margit) I. 25—II. 28.
4. „Gyűjtőúton Tanganyikában” III. 15—IV. 19. (MIK — Papp Jenő)
5. „1848-as emlékeink” III. 15—IV. 1. (saját rendezés — Berta István)
6. Z. Gács György kiállítása V. 30—VI. 30. (saját rendezés — É. Takács Margit)
7. Karikatúra-kiállítás VII. 10—28. (Múcsarnok, Baranyi Judit)
8. Mai török grafika VII. 31—IX. 4. (Múcsarnok — É. Takács Margit)
9. „Korok és vallások” IX. 14—X. 28. (Pesterzsébeti Múzeum — Garai Tibor)
10. A varsói szerződés tagállamainak katonai fotó-kiállítása IX. 14—27. (Magyar Néphadsereg)
11. Újszerzeményi kiállítás X. 5. — (saját rendezés — Dax Margit, Palágyi Sylvia)
12. Clusius emlékkiállítás X. 12—20. (Savaria Múzeum — Horváth Ernő)
13. Clusius emlékkiállítás az inotai Erőműben X. 28—XI. 25. (Savaria Múzeum, Papp Jenő)
14. Kittenberger Emlékkiállítás XI. 3—XII. 20. (MIK és saját rendezés — Papp Jenő)
15. X. Őszi Tárlat (saját rendezés — É. Takács Margit)

16. „Veszprém megye útja a forradalmakba” XII. 22. —
(saját rendezés — Berta István)
17. X. Őszi Tárlat az ajkai Alumíniumkohó Művelődési Házában XI. 23—XII. 2.
(saját rendezés — É. Takács Margit)
18. X. Őszi Tárlat a fűzfőgyártelepi Művelődési Házban XII. 2—18.
(saját rendezés — É. Takács Margit)
19. A vegyipar kialakulása hazánkban XII. 23.
(MIK — Éri István)

b) A Bakonyi Múzeum tudományos munkatársai a veszprémi kiállítások rendezésén kívül az alábbi kiállítások rendezésében vettek részt:

Pápán a kiállítás állandó részének átrendezésénél és legújabbkori részénél Berta István. Tüskeváron az új helytörténeti kiállítás rendezésében Berta István, Dax Margit, Palágyi Sylvia és Éri István. Tihanyban a Rippl-Rónai József kiállítás munkáiban és Keszthelyen a IV. Balatoni Nyári Tárlat rendezésében közreműködött É. Takács Margit.

A X. Őszi Tárlatot ebben az évben Ajkán és Fűzfőgyártelepen is bemutattuk. A kiállításokat e két helyen É. Takács Margit rendezte.

Várpalota—Inotán a Clusius Emlékiállítás anyagát rendezte meg Papp Jenő.

c) Az 1968. évi Múzeumi Hónap rendezvényei szeptember közepétől november végéig terjedő időszakra húzódtak szét. Elsőként a Korok és vallások című kiállítás nyílt meg a múzeumban, majd két természettudományi jellegű kiállítás, a Clusius és a Kittenberger Kálmán Emlékiállítás, továbbá a múzeum előcsarnokában az 1968. évi ásatások anyagát újszerű kiállításon mutattuk be.

A hagyományos, november 6-án megnyílt Veszprém megye képzőművészeinek őszi tárlata, majd ezt követően november 21-én a „Veszprém megye útja a forradalmakba” c. kiállítás.

d) Munkatársaink 1968-ban 42 ismeretterjesztő előadást tartottak és 3 ismeretterjesztő cikket írtak, főleg a helyi sajtóban. A Honsimereti Klub elnöke Veszprém-ben Éri István, ugyanő a Balatoni Nyári Egyetem és a TIT elnökségének tagja.

Papp Jenő a megyei Honismereti Bizottság tagjaként vett részt ennek munkájában Törő Lászlóval és Dax Margittal együtt. A Műemléki Albizottságok országos értekezletén Éri István, mint a veszprémi Műemléki Albizottság vezetője, miniszteri dicséretben részesült.

e) A Bakonyi Múzeum látogatottsága, részben azoknak a kiállításoknak eredményeként, amelyek nagy közönségsikert arattak, 1968-ban az eddigi legmagasabb volt: 36 696. A látogatók számára az ügyeletes múzeológusok, szolgálatvezető teremőrök összesen 586 alkalommal tartottak tárlatvezetést.

5. RESTAURÁLÁS, KONZERVÁLÁS

Központi Műhelyünkben a két restaurátor mellett 1968. január 15-től szerződéses munkaviszonyban dolgozott Bizónics László kiségitő.

Tevékenységük során 5107, főleg régészeti kerámia tárgy tisztítását, 2470 tárgy (főleg régészeti fém-, néprajzi textiltárgy) konzerválását, végül 161 tárgy restaurálását végezték el. Részben a helyszínen, részben a műhelyben végezték a pápai, tüskevári, badacsonyi és tihanyi múzeumok illetőleg kiállítóhelyek tárgyaival kapcsolatos állagmegóvási munkákat.

Külső munkatársként Tésik Józsefné főrestaurátor (Móra Ferenc Múzeum, Szeged) restaurálta a Bakonyi Múzeum értékes 15. századi miseruháját, az ún. Vetési-Kazulát, és a nagyvászonyi csizmadia céh zászlóját.

A központi műhely igen nagy munkát fordított a tüskevári helytörténeti múzeum kiállításának megrendezésére, ahol az installáció elkészítése is az ő feladatuk volt. Jelentős teljesítményük ezenkívül a pápai Helytörténeti Múzeum állandó kiállításának technikai, és részben grafikai munkája. Ezenkívül 12 időszakos kiállítás technikai és grafikai munkáját végezték el, közülük kiemelkedik a „Veszprém megye útja a forradalmakba” című kiállítással kapcsolatos munka. Mindezen feladatok ellátása a két restaurátornak kb. 120 munkanapját igényelte.

Vitéz Ágnes preparátorral középiskolai tanulmányainak befejezése után az év végétől szerződéses 8 órás munkaviszonyt létesítettünk. Preparált 6000 rovat, folyamatosan végezte az anyag szétválogatását, elhelyezését és cédulázását. Ezen kívül 500 db diapozitívet keretezett be.

Rupert Klára 1968. október 15-től mint részfoglalkozású munkaerő működött a múzeumban. 1969-től az Igazgatóság központi textilrestaurátoraként fog tevékenykedni.

IV.

Balatoni Múzeum, Keszthely

A Balatoni Múzeum 1968. évi munkatervének három lényeges, súlyponti feladata volt: 1) az új állandó kiállítás vezetőjének megírása; 2) Magyarország Régészeti Topográfiája III. kötetének elkészítése; 3) a muzeális anyag revíziója.

Az állandó kiállítás vezetője elkészült, túlnyomórészt saját kutatásaink alapján. Nyomdakész állapotba hoztuk Magyarország Régészeti Topográfiája III. kötetét. A munkában a Balatoni Múzeum dolgozói erejükön felül kapcsolódtak be. A Balatoni Múzeum gyűjtési területének összes történeti emlékeiről adott már népszerűsítő kiadványt (Keszthely, Fenépuszta, a keszthelyi kórház 200 éve, Rezi, Tátika, Csobánc, Zalavár, Kerek stb.) a Régészeti Topográfia munkánk összegezését is jelenti.

A muzeális anyag revíziója terén sajnos lemaradás mutatkozik, ami feszített munkákkal magyarázható. A revíziót 1969. III. 31-ig befejezzük.

A Balatoni Múzeum, figyelembevéve a tudomány fejlődési tendenciáját, igyekszik annak szellemében dolgozni, és pedig természettudományos és társadalomtudományi vizsgálatait elsősorban a Balaton fejlődésével és hanyatlásával kapcsolatban végzi. A munka elég nehezen halad, hiszen új utat kezdtünk.

A Balatoni Múzeum az 1969-es nagy évfordulóra évek óta készül már. Ennek első fázisaként már évekket ezelőtt három cikkben megírtuk a keszthelyi munkásmozgalom történetét, így az ideai nagy érdeklődésnél különböző iskoláknak, testületeknek és kutatóknak megfelelő segítséget tudtunk adni.

A régészeti topográfia révén a MTA Régészeti Kutató Intézetével volt állandó és rendszeres kapcsolatunk, amely igen gyümölcsözőnek bizonyult. A Magyar Nemzeti Múzeum hathatós segítséget nyújtott leletmentő ásatásainkhoz. Sok külföldi és hazai kutató kereste fel múzeumunkat, hiszen kiállításunk ma egyike a legmodernebbeknek. Az országos múzeumok egyes szakmuzeológusok távlati tervének elkészítése és koordinálása terén nyújtottak hathatós segítséget, azonkívül a szakmai és ideológiai továbbképzést is biztosították munkatársaink számára.

Kapcsolataink a megyei múzeumi szervezettel igen jók. Feladatainkhoz a szükséges anyagi támogatást megkapjuk.

Igen sok segítséget kapunk a Központi Gazdasági Igazgatóság Technológiai Osztályától, amely restaurátoraink szakmai fejlődésének biztosításán túl a műhelyek felszerelésében is igyekszik segíteni. A Technológiai Osztály és a Múzeumi Főosztály segítségével született meg archaeobotanikai laboratóriumunk, amely egyedülálló az országban. Külföldi szakemberek is elismeréssel adóznak múzeumunk szakmai felszereltsége láttán.

Munkánk során nem először érezzük, hogy létszámunk kevés. Gyűjteményanyagunk, könyvtárunk nagysága, adattárunk közel 50 000 darabja olyan feladatokat ró a múzeum munkatársaira, ami más talán hasznosabb szakmai munkájukban gátolja őket. Létszámnövelés feltétlenül segítené munkánk hatékonyságát, elsősorban egy preparátor hiányát érezzük. Szükséges lenne egy új régész beállítására is.

A Balaton idegenforgalmunknak egyik lényeges tényezője. Szükségesnek tartanánk, hogy a tó északi peremének elkészült régészeti topográfiája után sor kerüljön a déli part, a somogyi rész hasonló feldolgozására is. A déli part Keszthelytől Siófokig gyűjtőterületünkhöz tartozik. E rész feldolgozása nemcsak tudományos szempontból lenne fontos, de idegenforgalmi szempontból is hasznos lenne.

Ezek után az alábbiakban részletezzük évi munkánkat:

1. GYŰJTÉS

a) Régészet

Az elkészült régészeti topográfia a volt sümegi és a devecseri járás területének teljes bejárását jelentette. A régészeti gyűjtés viszonylag magas száma a terepbejárások

során adódó felszíni gyűjtésből származik, amihez a Keszthely-úsztatói és balatonszentgyörgyi leletmentésünk eredménye járul. A régészeti topográfia terepbejárásai során a Bakonyi Múzeum gyűjtőterületéhez tartozó devecseri járásban jelentősebb terra sigillata edényeket találtunk. A terepbejárások eredménye alapján megállapítható, hogy a római időkben a népesség zöme egyszerű fakunyhókban lakott, az eddig feltételezett kőépítésű a vezetőréteg szűk körére szorított csak.

A Keszthely-úsztatói temető érdekessége, hogy egy villatelepüléshez tartozott. Leglényegesebb darabja leletmentésünknek egy bullába zárt papirusz göngyöleg, aminek a felnyitását azonban csak Bécsben tudják elvégezni. A balatonszentgyörgyi leletmentés során szkíta, későrómai és bronzkori sírok mellett egy IX. századi termésvarázslat gödre jelentős, ami bő növénytan anyagt is eredményezett.

b) Régészeti növénytan:

A sümeg és devecseri járások bejárásában Frech⁷ Miklós archaeobotanikus is résztvett. A terület, növényzet megismerésén túl a lelőhelyek cserepeiben és tégláiban mutatkozó növénylenyomatok gyűjtése mellett módja volt kőüvegetgyűjtésre is. Bazsiban egy neolitikus edényen gyékényszövet lenyomatát találta. Részt vett leletmentő ásatásainkon is. A Keszthely-úsztatói ásatás ez évi anyagában legjelentősebb darab az említett papirusz darabot átkötő selyemfonál, ami kínai eredetűnek látszik. Balatonszentgyörgyön római habarcsban egy kis levél megőrizte még a klorofilját is, így különböző vizsgálatok végzését teszi lehetővé. A IX. századi termésvarázslásos gödör anyagából jelentős egy fél dió, egy szenült levéldarabka, szilva és gabonaszemek.

c) Néprajz:

Petánovits Katalintól elsősorban a takács-ipar felgyűjtését várja a Néprajzi Múzeum. Munkája során Zalaváron és Sármelléken viseleti és szőtt anyag gyűjtését végezte. Ebből egyrészt cikket ír a Veszprém megyei Múzeumok Évkönyve számára, másrészt a még megvásárolható jelentősebb darabokat kutatta fel. A vásárlásokat 1969-ben bonyolítottuk le, ez az oka, hogy ideai gyűjtési száma viszonylag alacsony. Nagyvázonban, ahol a Szabadtéri Néprajzi Múzeumban takács működik, a mesterség szakmai részét tanulmányozza készülő nagyobb munkája részére. Bekezdett a temetkezési szokások felgyűjtésébe, ami több éves munkafeladat, viszont annyi ősi hiedelmet tartalmaz, hogy érdemes a kérdéssel foglalkozni. Ez évben az irodalmi adatok cédulázása mellett elsősorban Sármellék temetkezéseit figyelte és gyűjtötte össze.

d) Tudományos segéderők:

Horváth László restaurátor résztvett a régészeti topográfia terepbejárásainak egy részén. Részt vett leletmentő ásatásainkon, valamint a Bakonyi Múzeum balatonfőkajári leletmentésén is.

2. ANYAGMEGÓVÁS

a) Régészet

Megtörtént teljes terepbejárási anyagunk és két leletmentő ásatásunk anyagának teljes restaurálása és konzerválása. Ezt a munkát 1 fő- és 1 mellékfoglalkozású restaurátor végezte el.

A múzeum kiállítási helyisége nem fűthető. A kiállított anyagon a leg gondosabb kezelés ellenére is károsodás figyelhető meg, viszont a kiállítási vitrinek nyitása csak a Kiállításrendező Csoport segítségével történhet meg, így a feladatot megoldani nem tudtuk.

b) Régészeti növénytan

A gyűjtött növénymaradványok tisztítását, tartósítását Frech' Miklós muzeológus maga végzi. A zalaegerszegi Múzeum ásatásából származó pogányszentpéteri gabonásverem kb. 1/2 m³ gabonamaradványának tartóztatása, tisztítása nem fejeződött be. A Balatoni Múzeum leletmentéseinek eredményeiből bekerült növénymaradványok kezelése sem befejezett, bár a balatonszentgyörgyi anyag az év utolsó negyedében került be. Meg kell jegyeznünk azt is, hogy a régészeti növénytan anyag preparálása és konzerválása több esetben új eljárás kidolgozását is jelenti.

c) Néprajz

A népi textíliák és szőrmék molytalanítása negyedévenként történik. A néprajzi raktár zsúfolt, zsúfoltságán valamit enyhített az, hogy a képzőművészeti anyagot onnét kiköltöztettük, amivel a raktár terjedelme kb. 1/3 résszel nőtt. A problémák így sem oldódtak meg teljesen. A néprajzi polcozat cseréje 1969-ben történik meg, ami ugyancsak sokat segít majd. Textilszekrények hiánya igen érezhető itt, ezek beszerzésére azonban a magas ár miatt megoldásunk nincs. A zsúfolt raktárban a fa tárgyak fertőzésére kell különösen ügyelnünk, ez évben 68 tárgy konzerválása történt meg.

d) Képzőművészet

A képzőművészeti anyagot a díszterem végéből paravánnal lezárt részben helyeztük el, hogy a néprajzi raktárat ezzel is tehermentesítsük. A megoldás átmeneti jellegű.

e) Természettudomány

A természettudományi gyűjteményben a növénytan anyag megfelelő alumínium-szekrényes tárolás mellett folyamatosan fertőtlenített. A Bakonyi Múzeum ideiglenesen ugyancsak nálunk helyezte el gubacs anyagát. A gerinces gyűjtemény elhelyezése nem megfelelő, új szekrényekre lenne szükség. A rosszul záródó szekrényekben tárolt anyag folyamatos védelme történik időszakosan tárolt kontaktmérgek alkalmazásával is. Az anyag negyedévenként szénkénnel fertőtleníthető.

3. NYILVÁNTARTÁS

a) Régészet

A Balatoni Múzeum szinte teljes anyaga elpusztult a második világháború során. Kötelességünk volt tehát az erőteljes gyűjtés, hogy új kiállításunkat már saját anyagunkkal rendezhessük be. A gyűjtési tendencia fokozása eredményezte azt, hogy 1954-től 32 243 tárgyat szereztünk, amiből 30 074 tárgy leltározott. Arra törekszünk, hogy a naprakész állapotot már 1969-ben elérjük. Az anyagrevízió gyűjtési és nyilvántartási munkánk miatt is lemaradást szenvedett.

Jelentéseinkben nem szerepel Kozák Károly OMF régész sümegi várasatásainak anyaga, ami kb. 15 000 tárgy. Ezt az anyagot Budapesten restaurálják és Kozák Károly leltározza be. Dr. Fitz Jenő fonyódi várasatásának anyaga kb. 700 tárgy benne van leltározási feladatközpontban.

Kartonzásunk 1964-ig teljes és fényképpel is felszerelt. 1964 után csak 800 tárgyról készült 300 leírókarton. Kartonzatlan 12 552 db tárgy, ami kb. 5000 kartont jelent. A nagy számok is indokolják, hogy a régészeti gyűjteménycsoport az igazgatói teendőket végző régész mellé újabb szakembert kapjon.

b) Természettudomány

A természettudományi anyagból 1466 tárgy került szekrénykataszterbe. Az ide sorolt anyag növénytan. A leltározáshoz a geológiai és kőület anyag meghatározása lenne szükséges, amire szakemberünk nincs. Ez az anyag csak előjegyzési naplóba kerül, ami a későbbi meghatározást és kartonozást is lehetővé teszi majd.

c) Néprajz

Néprajzi nyilvántartás terén naprakész állapot van. Anyagrevíziója csaknem befejezett, kivételt képeznek azok a tárgyak, amelyek a zsúfolt raktárban most megközelíthetetlenek. Az anyag kartonozott.

d) Helytörténet

Évekkel ezelőtt elkezdtük az iskolatörténeti anyag gyűjtését, bár erre sem szakemberünk nem volt, sem helyünk. A helytörténeti anyagban mutatkozó leltározatlan 301 tárgy iskolatörténeti anyag, aminek nyilvántartásba vételével problémáink is vannak.

4. HELYTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓ

Állandóan növekvő anyag, ami különböző részekből tevődik össze. A történeti jellegű dokumentumok mellett a magyar múzeumok történetére vonatkozó anyagot és a Balatonra vonatkozó anyagot gyűjtjük hangsúlyozottan. Ez a hatalmas 47 776 db-os anyag kartonozva nincs, de az anyagnak van mutatója, ami a leltárak használatát megkönnyíti.

5. FOTÓGYŰJTEMÉNY

Igyekszünk utolérni a naprakész állapotot, de ez nehézségekbe ütközik.

6. KÖNYVTÁR

Könyvtári állományunkban 1968-ban a múlthoz viszonyítva jelentős gyarapodás észlelhető, ami abból adódik, hogy átvettük a volt premontrei gimnázium szakkönyvtárát. A teljes anyagot voltunk kénytelenek elhozni, a duplumokat feldolgozás után más megyebeli múzeumok rendelkezésére bocsátjuk. 1969-ben szeretnénk a könyvtárnál újból elérni a naprakész állapotot.

7. TUDOMÁNYOS MUNKA

Dr. Sági Károly: 1968-ban a következő dolgozatai jelentek meg: 1) A Balaton szerepe Fenékpusztá, Keszthely és Zalavár IV—IX. századi történetének alakulásában. Antik Tanulmányok 1968; 2) Árpádkori természetvázlás régészeti emlékei. A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei VI.; 3) Adatok Festetics György és munkássága értékeléséhez. Uo. — Elkészült, de meg nem jelent dolgozatok: 1) Bakay Kornéllal és Kalicz Nándorral közösen: Magyarország régészeti topográfiaja III. 2) Ókeresztény kereszt ábrázolás római téglán. Waldapfel Emlékkönyvbe; 3) Füzes F. Miklóssal, Kalicz Nándorral és Petánovits Katalinnal: Vezető a Balatoni Múzeum állandó kiállításában. Nyomdában; 4) Füzes F. Miklóssal: A balatoni szőlőkultúra pannon gyökerei. Kardos Tibor Emlékkönyvbe; 5) Pákay Zsolttal: A szőlő sajátos szerepe a balatoni tájban. Agrártörténeti Szemlébe; 6) Ókeresztény bazilikának vélt villa rustica hitelesítő ásatása Kékkúton. A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményeibe; 7) A 70 éves Balatoni Múzeum története. A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményeibe.

Füzes F. Miklós néven ír Frech' Miklós, akinek ez évben nyomtatásban nem jelent meg dolgozata. Elkészült munkái: 1) A savariai bőségszaru fedél gyümölcs ábrázolásairól. Waldapfel Emlékkönyvbe; 2) Sági Károllyal: A balatoni szőlőkultúra pannon gyökerei. Kardos Emlékkönyvbe; 3) Előzetes jelentés az 1967. évi pogányszentpéteri kolostorásatás XVI. századbéli gabonaleteréről. Nagykanizsai Múzeum Emlékkönyvébe; 4) Kalicz Nándorral, Petánovits Katalinnal és Sági Károllyal közösen: Vezető a Balatoni Múzeum állandó kiállításában. Nyomdában.

Petánovits Katalin: 1) Kalicz Nándorral, Füzes F. Miklóssal és Sági Károllyal: Vezető a Balatoni Múzeum állandó kiállításában. Nyomdában; 2) A sármelléki női viselet változása a századfordulótól napjainkig. A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményeibe.

Horváth László: restaurátor: 1) Etruszk bronzszobrocska Keszthely—Dobogóról. A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményeibe.

8. NÉPMŰVELÉS

a) A Balatoni Múzeum újjarendezett állandó kiállítása — mely az elmúlt év októberében nyílt meg — lényegében 1968-ban került a nagyközönség elé. A kiállításról megjelent ismertetések és a múzeumi propaganda tevékenysége együttesen elérte, hogy a múzeum látog-

gatottsága az 1967. évihez képest növekedett, bár az 1966-ik évinek még alatta maradt.

b) A múzeum 1968-ban az alábbi időszaki kiállításokat rendezte:

1. „Lóczy Lajos Emlékkiállítás” — V. 18. (saját rendezés)
2. „Csörgey Titusz Emlékkiállítás” V. 20—VI. 24. (saját rendezés)
3. „IV. Balatoni Nyári Tárlat” VI. 30—XI. 30. (VMMI és Múcsarnok közösen)
4. „NDK grafikai és porcelán-kiállítás” VII. 28—VIII. 27. (saját rendezés)
5. „70 éves a Balatoni Múzeum” X. 6.— (saját rendezés.)

A Csörgey Emlékkiállítást a Nemzetközi Ornitológiai Kongresszus alkalmával rendezte a múzeum, és a kongresszus tagjainak jelenlétében nyitották meg. A Nyári Tárlatot, — amelyet a kritika az 1968. évi legátfogóbb, mai magyar képzőművészetünkről képet adó kiállítás-ként értékelt —, Igazgatóságunk a Múcsarnokkal közösen rendezte. (Rendezők: Baranyi Judit — É. Takács Margit)

A kiállítást ismertető katalógus már a Tárlat bezárása előtt elfogyott, jól sikerült a Tárlat plakátja is. A kiállítást Somogyi József Kossuth-díjas szobrászművész a Magyar Képzőművészeti Szövetség elnöke június 30-án nyitotta meg, nagyszámú közönség jelenlétében. A megnyitó alkalmával a múzeum előcsarnokában hangversenyt rendeztünk. A tárlatot nyitvatartása 3 hónapja alatt 32 000 látogató tekintette meg.

A múzeumot meglátogató érdeklődők között üdvözölhettük az NDK minisztertanácsának elnökét és kíséretét, az Ornitológiai Kongresszus már említett csoportján kívül az Urbanisztikai Társaság keszthelyi értekezletének résztvevőit is.

c) A Balatoni Múzeum állandó és időszaki kiállításainak 1968-ban is jó sajtója volt. A Rádió III. 28-án közvetített riportot a múzeumból.

Jelentős szervező munkát végzett a múzeum az állandó kiállítás pedagógusok, SZOT kultúrosok, és idegenvezetők számára történő ismertetésével, e csoportok külön-külön részletes tárlatvezetést kaptak. Ennek köszönhető, hogy a keszthelyi és környékbéli iskolák tanulói 14 000-rel többen látogatták meg a múzeumot 1968-ban, mint az előző évben. A helybeli Vajda János Gimnázium osztályai a kiállításon tartották meg történelem óráikat. A múzeum tudományos munkatársai a múzeumban 6, a múzeumon kívül 11 népszerűsítő előadást tartottak az év folyamán. Elkészítették az állandó kiállítás vezetőjének kéziratát, amely 6 íves terjedelemben 1969-ben jelenik meg.

d) Április közepétől a keszthelyi múzeumban is létrehoztuk a pénztárral szemközti helyiség átalakításával az ún. múzeumi boltot. Vezetője az év folyamán kb. 77 000 Ft-os forgalmat bonyolított le, túlnyomórészt műtárgymásolatok értékesítéséből. A múzeum új állandó kiállításáról 12 fajta levelezőlapot készítettünk, összesen 24 000 példányban.

e) A Balatoni Múzeum látogatóinak száma 1968-ban 72 622 fő volt, (9000-rel több mint az előző évben.) Számukra a tudományos munkatársak és a tárlatvezető teremőr összesen 973 tárlatvezetést tartott.

9. RESTAURÁLÁS

A Balatoni Múzeum restaurátorműhelyében egy fő főfoglalkozású és egy fő mellékfoglalkozású restaurátor 1968 folyamán 87 tárgyat restaurált, 5187 tárgyat konzervált, 2199 tárgyat tisztított meg. Ezenkívül Frech Miklós muzeológus 1981 archaeobotanikai lelet preparálását végezte el.

Horváth László segédrestaurátor április folyamán egyhónapos továbbképzésen vett részt a Központi Muzeológiai Technológiai Csoportnál és a Magyar Nemzeti Múzeum Restaurátor Osztályán. Nevezett közreműködött a múzeum ásatásainál, leletmentésénél és a topográfia terepbejárásainál is.

V.

Helytörténeti Múzeum, Pápa

1. GYŰJTÉS

Terepbejárás: Torma Istvánnal a Bakonyban bejártunk néhány halomsíros lelőhelyet; Pápvár, Községnyiladék, Gyertyánhajlási-út, Katonavágás és Lovászapata. A régészeti topográfia terepbejárását az idén folytattuk. A pápai járás ÉK-i, É-i és Ny-i részének bejárása után március 26-tól május 23-ig a terepbejárást befejeztük. Október folyamán még néhány lelőhelyen pótlólag kellett bejárást végezni, ezt Mithay Sándor végezte el. Az év folyamán a Régészeti Kutató Intézet több halomsíros lelőhelyet felmérített.

Bében és Mátyusházán köemlékek kerültek elő.

Ásatások: Iharkút határában március elején az erdészeti útépitők halmot vágtak át, arról metszetet készítettünk. Bakonyjácón a Köves-patak völgyében egy későbronzkori halmot tártunk fel, öt hamvasztásos sírral. Vaszar, Pörös-réten kilenc halmot bontottunk ki Hallstatt C időből. Patek Erzsébet Borsosgyőrött a téglagyár agyagbányájában későbronzkori lakónyomokat, Szerecsenyben a Ráfli-domb mellett Dax Margit kelta házat, Palágyi Sylvia Ugod, Diós-pusztánál nagyméretű római ház alapjait tárta fel.

Bakonytamásiban Keréknyár-dülő, Cseritetves nevű helyen I. Lipót kori ezüstpénz-lelet került elő, aminek kb. csak egyötöde került be a múzeumba.

Egyéb: Tovább folytattuk a helytörténeti gyűjtést is főleg Pápara vonatkozó régi fényképeket sikerült szereznünk. Az év folyamán rézműves szerszámokat vetünk és egy csizmadia és cipész műhely felszerelését. További adatokat találtunk az Eszterházy-kastélyra vonatkozóan.

2. LETLÁROZÁS

Ebben az évben régészeti, néprajzi, iparművészeti és numizmatikai tárgyak leltározása történt meg, azonkívül történeti dokumentumok és fényképeké. Terepbejá-

rásaink felszínén gyűjtött anyagát legnagyobb részben Dax Margit és Palágyi Sylvia leltározták be. Régészeti, néprajzi és iparművészeti beletározott tárgyainkról a kartonokat is elkészítettük. Kétszer is végeztünk az év folyamán raktárrendezést. Nyilvántartási szempontból és tudományos feldolgozás végett is céh-emlékeket fényképezett járásunkban Nagybakay Péter Takácsin, Marcaltón, és Ugodon. Régészeti anyagunk egy részéről fényképek készültek és ezeket a kartonokra felragasztottuk. A Takácsin és Vaszaron levő kis helytörténeti gyűjteményt átnéztük, s a jövő évi leltározásra rendbe raktuk. Mivel a külsővati két gyűjtemény még részben ládákban van, nem tudtuk felmérni.

3. TUDOMÁNYOS MUNKA

Mithay Sándor több alkalommal pesti kutatóknak (Katona Imre és Révhelyi Elemér) életrajzi adatokat gyűjtött a pápai rk. plébánián. Dolgozataihoz Győrben, Pápán és Budapesten kutatót fel adatokat. Elkezdte a vinári germán temető feldolgozását. A Győr Gabona-téri XVI—XVII. századi temetőhöz az anyag gyűjtése még tovább tart. Az Arrabonában megjelent egy rézkori sírról írt dolgozata és a Veszprém Megyei Múzeumok Közleményeibe leadott a pápai várkastély ásatásáról szóló ismertetést.

4. NÉPMŰVELÉS

Már előző évben is gyűjtöttünk adatokat és tárgyakat az új helytörténeti kiállításunkhoz. A forgatókönyv elkészítése után májusban a régi helytörténeti kiállítás átrendezése után egy újabb folyosón készítettük el legújabbkori állandó kiállításunkat. Még év elején került bemutatásra újszerűmennyi kiállításunk, majd egy fotó vándorkiállítás: „Az én hazám fekete föld” címmel. Májusban megnyílt a Kelet-ázsiai Művészeti Múzeum anyagából rendezett „Ázsiai fegyverek” című kiállítás. November elején elbontottuk és helyébe a pápai múzeum néprajzi textil anyagából készítettünk egy bemutatót „Népi hímzések” címmel. A látogatottság továbbra is csökkent, az év folyamán 7240 fő volt, számukra 103 tárlatvezetést tartottunk. Májusban a Magyar Régészeti, Művészettörténeti és Éremtani Társulat vándorgyűlésének befejező ülése Pápán volt. Mithay Sándor ismertette a várkastély és a múzeum történetét. Márciusban rossz látogatottsága ügyében a megyei, járási- és városi tanács művelődési osztályainak vezetőivel tárgyaltuk meg a kérdést.

Mithay Sándor előadásokat tartott Sümegen a honismereti tanfolyamon Veszprém megye őskori régészeti nyomairól, Egyházaskeszőn a régészeti adatok feldolgozásáról és a falu régészeti történetéről, a vaszari ásatás alatt az ottani kultúrotthonban általában a régészetről, majd decemberben az idei Pörös-réti ásatásról adott tájékoztatást. Filmező csoport Páparól készített filmet és ennek keretében a múzeum is sorra került. Októberben a Magyar Televízió egy filmjéhez egy kastélybeli jelenetet vett fel nálunk.

A múzeum kapcsolatai más szervekkel jelentősen szélesedtek. Egy járási értekezleten a leletek előkerülésének bejelentéséhez kértünk segítséget a járás összes tanácselnökeitől. Hathatós támogatást nyújtott a járási tanács titkára. Ennek alapján sikerült egy újabb pénzületet megszerezni Pápateszérről.

A kastély restaurálása ügyében a győri Tervező Iroda több alkalommal kérte a múzeum segítségét. A kastély végleges felhasználási tervének összeállításához a Városi Tanács értekezletet hívott össze. A tervek szerint a múzeum nyugati és az északi szárny első emeletén helyezkedik el véglegesen majd, a még az épületben levő nem kulturális intézmények kiköltözése után.

VI.

Kiállítóhelyeink, emlékmúzeumaink közül a létesítés alatt állókat kivéve, csupán Tüskeváron és Tihanyban folyt jelentős kiállításrendezés, illetve felújítás.

Kismúzeumaink látogatottsága, egy-két kivételtől eltekintve az 1967. évihez viszonyítva visszaesést mutat. Sajnálatosan megnövekedett a múzeumi lopások száma az évben. Sümegen két ízben, Nagyvázszyban egy ízben loptak, nem is túl értékes kiállítási tárgyat, míg Tihanyban egy céhjelvény ellopását követő héten, a déli ebédidő alatti csökkent létszámot kihasználva egy több tagú banda a XVIII. századi egyházi kiállítás egyik tárlóját feltörve egy pár selyemhímzésű püspökcipőt loptott el.

1. MADÁRTANI KIÁLLÍTÁS, ÁBRAHÁMHEGY.

A kiállítás anyagában változtatás nem történt. Idős férjének 1968 tavaszán bekövetkezett elhalálása miatt Zábrák Dénesné gondnok az év második felében szolgálatát folyamatosan ellátni nem tudta. Részben ezzel magyarázható a látogatók csekély (247 fő) száma.

2. EGRY JÓZSEF EMLÉKMÚZEUM, BADACSONY

Az Emlékmúzeum 1967 végén megtörtént kisajátítása 1968 júniusában emelkedett jogerőre, az épület — egyelőre lakottan — birtokbavettük. A múzeum létesítéséhez szükséges mintegy kétmillió forintos összeg, a Művelődésügyi Minisztérium és a Megyei Tanács VB illetékeseinek többszöri tárgyalása alapján, csak részletekben biztosítható. Így kifizettük a kisajátítási összeget (205000 Ft); a lakók kiköltöztetéséhez ingatlanvásárlási célra a Művelődésügyi Minisztérium 300 000 forintot folyósított; végül az év végén a Művelődésügyi Minisztérium kulturális alapjából 350 000 forintot utalt le Egrý-festmények vásárlására. A két utóbbi összeg felhasználása 1969-re tolódot át, ugyanabban az évben fog előreláthatólag megoldódni a múzeum átalakításához szükséges 800 000 forint részben vagy egészben történő biztosítása. Igazgatóságunk az Egrý József badacsonyi villáját tervező Folly Róbert leányát G. Folly Irén építésmérnököt bízta meg az épület átalakításának, egy galériás, kétszintes kiállító-

teremmel történő kibővítésének terve és költségvetésének elkészítésével. Ez év folyamán elkészült. A múzeum kertjének kertészeti és kerítés-terveit Örsi Károly kerttervező, a kiállítás installációs terveit Molnár Szilárd, kiállításrendező csoportunk vezetője készítette el.

A kiállítás a képvásárlások előkészítésével, továbbá Egrý József kéziratok feljegyzéseinek és rajzainak kiállításával, sajtó alá rendezésével É. Takács Margit foglalkozott.

Az emlékmúzeum 1968 őszén kapott a Múzeumi Főosztálytól ideiglenes működési engedélyt.

A pénzügyi fedezet biztosítása körüli nehézségek, a lakók kiköltöztetése és az építkezés lebonyolítása valószínűleg ismét elodázza a múzeumnak a nagyközönség számára 1969-ben történő megnyitását.

3. IRODALMI EMLÉKMÚZEUM, BADACSONY

Az elmúlt évi kiállításfelújítás óta a múzeumban lényeges változás nem történt. A „Balatoni Almanach” illusztrációinak bővítéseként több művésztől újabb versillusztrációkat vásároltunk és helyeztük el a kiállításon.

A múzeumról kétféle képes levelezőlapot készítettünk és hoztunk forgalomba. A látogatók száma 33 310 fő volt, (5600-zal kevesebb mint az elmúlt évben) a teremőrök 447 tárlatvezetést tartottak.

4. SZABADTÉRI NÉPRAJZI MÚZEUM, BAKONYBÉL

Az Országos Műemléki Felügyelőség 1968 őszén látott hozzá a múzeum épületeinek restaurálásához. A téli időszakban is folytatódó munkák nagy ütemben haladtak előre, az építkezés valószínűleg 1969 tavaszára fejeződik be.

Törő László külföldi tanulmányútja miatt az év végén Balassa M. Ivánnak adtunk megbízást a múzeum anyagának begyűjtésére, vásárlására és a kiállítás be rendezésére.

5. JÓKAI EMLÉKMÚZEUM, BALATONFÜRED

A kiállításon lényeges változtatás nem történt, csupán a bejárati verandán rendeztük be az ún. múzeumi boltot. Vezetője az év folyamán 43 000 Ft értékű kiadványt és műtárgymásolatot forgalmazott. A balatonfüredi múzeum is megérezte az 1968. évben gyengébb idegenforgalmat. Bár a nyári időszakban az állandó hétfői nyitvatartás mellett megpróbálkoztak 10 órás napi nyitvatartással is, látogatottságuk (49 501 fő) ötezer fővel volt az előző évinél kevesebb. A teremőrök 906 tárlatvezetést tartottak.

6. BAJCSY-ZSILINSZKY ENDRE EMLÉKMÚZEUM, KŐVÁGÓÖRS-PÁLKÖVE

A múzeum kiállításán változtatás nem történt. Forgalma visszaesett, elsősorban azért, mert a jelenlegi egyetlen bevezető út Kővágóörs balatoni strandján vezet át s az ingyenstrandon ez évben belépődíjat vezettek be. 1969-ben vár megoldásra a múzeum új bejáratának biztosítása. A látogatók száma 1764 volt, kb. 200 fővel kevesebb az előző événél.

7. SZABADTÉRI NÉPRAJZI MÚZEUM, NAGYVÁZSONY

Az 1968-ban megnyílt főépületen kívül az OMF által 1967 végén átalakított gazdasági melléképület 68 májusában nyitottuk meg a nagyközönség számára miután Égető Melinda egy rézműves műhely megvásárolt anyagát abban elhelyezte.

A főépületben működő takácsműhely az év folyamán igen nagy érdeklődést váltott ki a közönség körében. A Múzeumi Főosztály engedélye alapján az itt szőtt, eredeti XVIII. századvégi veszprémi takácmintakönyv alapján készített szötteket elkaptokdták, az igényeket, bár a forgalom csaknem 14 000 Ft volt, nem tudtuk kielégíteni.

Részben emiatt, részben az utánpótlásra gondolva, az év folyamán munkábaállítottuk Szauer Ágoston leányát, aki édesapja mellett sajátítja el a takácmesterséget. Terveztük, de az előrehaladott korára való tekintettel visszalépett jelölt helyett egyelőre más rézműves foglalkoztatására a műhelyben nem került sor.

A skanzenről 3 féle képes levelezőlapot készítettünk 2—2000 példányban. Ez évben a TV ismét riportot közölt a múzeumról s a benne dolgozó takácmesterről. Az április 1—október 31. között nyitvatartó múzeum idei látogatószáma 3856 fő volt (1300-zal több az előző événél).

8. KISFALUDY EMLÉKMÚZEUM, SÜMEG

1968 őszén lebontottuk az 1964 óta fennállott Darnay Emlékiállítását. A neves múzeomalapító leánya, Darnay Sarolta, az általa a kiállításra kikölcsönzött tárgyakból többet a múzeumnak ajándékozott. Végrendeleti hagyaték útján került a múzeum gyűjteményébe a Barkóczy-család XIX—XX. századi irattára. A nyilvántartási munkák ez évben szüneteltek. Igazgatóságunk megbízásából Lipták Gábor megírta „A két Kisfaludy” címmel a sümegi és a badacsonyi emlékmúzeumok épületein, kiállításain kívül a testvérpár élettörténetét, működését ismertető vezető kéziratát, melyet az év végén adtunk nyomdába. Itt említjük meg, hogy ugyancsak sajtó alá rendeztük a tragikus hirtelenséggel elhunyt Vértés László ősrégésznek kéziratban hozzánk már korábban leadott, a sümegi kovakőbányát, illetve a lovasi őskori festékanyagát ismertető munkáját.

A múzeum látogatottsága az előző évihez képest 2400 fővel növekedett (14 112 volt), de az 1967. évit még nem érte el. A látogatók számára 531 ízben adtak tárlatvezetést. Jelentős mértékű volt a más, megyebeli irodalmi emlékmúzeumokat ismertető vezetők forgalmazása is.

9. MÚZEUM, TIHANY

A múzeum épületén évek óta folyamatosan végzett korszerűsítési munkálatok az elmúlt esztendőben szüneteltek. Az április folyamán elköltözött lakó távozásával megürült helyiségeknek a jövőben csak egy része lesz a szolgálati lakás tartozéka. A szükséges felújítás-és átalakítás 1969-re maradt. A lakás megürülése szükségessé tette, hogy május 1-től a múzeum épületében éjjeliőröket alkalmazunk. Ez, többlet-létszám híján csak a teremőri béralap terhére történhetett meg.

A múzeum állandó kiállításán lényeges változtatás nem történt. Restauráltattuk az itt kiállított Vetésikazulát és egy céházslót. Az ugyancsak hosszabb időre megrendezett hajózási kiállításon az év folyamán kisebb felújítást végeztek (grafikai munkák és makett-cserék). IX. 26-án a Közlekedési Múzeum a hajózási kiállítás anyagát lebontotta és Drezdában állította ki. Az anyag 1969 elején történő visszaérkezése után szükségessé válik a teljes átrendezés.

Március közepén lebontottuk a Fejér—Vas—Veszprém megyék anyagából rendezett s Tihanyban 1967 őszén megnyitott kerámia-kiállítást. Helyén június 2-án a régészeti vándorgyűlés résztvevőinek jelenlétében Rippl-Rónai József Emlékiállítását nyitottuk meg. A kiállítást főleg a Nemzeti Galéria és magángyűjtők, kisebbrészt más múzeumok anyagából Bodnár Éva, a MNG osztályvezetője rendezte, Igazgatóságunk részéről É. Takács Margit működött közre az ezzel kapcsolatos munkában. A jelentős képzőművészeti kiállítás-sorozatunk immár negyedik kiállításához plakátot és tartalmas katalógust készítettünk. A kiállítás sajtó-visszhangja nem volt túlságosan jelentős és megkésett. (Pl. a TV csak VIII. 8-án adott hírt róla). Ez megmutatkozott a látogatottság mértékében, amely — bizonyára más okok következményeként is — az utóbbi évek legalacsonyabbika: mindössze: 156 114 személy (10 800-zal kevesebb az előző, már szintén csökkent événél). Figyelemreméltó azonban, hogy a felnőttlátogatók száma lényegében alig csökkent, jóval inkább a diákoké.

Protokolláris látogatóink között megemlítjük dr. Zakir Hussain indiai államelnök látogatását. Felkereste múzeumunkat több külföldi kormány-, illetve párt-delegáció (szovjet, román, bolgár stb.), a moszkvai és helsinki tanácselnök, illetve polgármester. Megtekintette a Rippl-Rónai kiállítást Kádár János elvtárs is. Vendégeink között voltak a Nemzetközi Epigráfiai Kongresszus, az idegenforgalmi újságírók nemzetközi találkozójának résztvevői. A korábbi években már működtetett múzeumi boltot átszerveztük. Az állandó, korszerű installáció elkészítését — ígérete ellenére — a Múzeumok Központi Igazgatósága nem vállalta, így

ideiglenes berendezést készítettünk, állandó boltvezetőt alkalmaztunk. Az összforgalom 154 000 Ft volt, melyből 85000 műtárgymásolat, 55000 kiadványok, 14 000 Ft képeslevelezőlapok értékesítéséből folyt be. A múzeumról, illetőleg az apátsági templomról már 1967-ben elkészült levelezőlapok választékát további 3 felvétellel bővítettük.

A múzeumban, a júliusban bekövetkezett lopás után ismét rendszeresítettük a forgalmasabb időszakban a veszprémi múzeum muzeológusainak kirendelésével a kiállítási inspekción. Az év folyamán 904 tárlatvezetés hangzott el.

10. SZABADTÉRI NÉPRAJZI MÚZEUM, TIHANY

A kiállítást április 2—október 31-e között tartottuk nyitva. Változtatást csak a szeptember folyamán az ún. parasztgazda-ház udvarába szállított és ott felállított XIX. sz. eleji prés jelentett, melyet a későbbiek folyamán a skanzen tervbevett bővítésekor igénybeveendő és helyreállítandó préházban fogunk elhelyezni.

A tihanyi néprajzi kiállítási egység a HISZÖV által megvásárolt és az elmúlt évben fazekasházként helyreállított szomszédos épület megnyitásával gyarapodott. További tárgyalások útján szükséges tisztázni a Fazekasház kiállítási terméinek a múzeum kezelésében történő bemutatását. A kérdés megoldása s az újabb népi műemlékjellegű épületek múzeum céljára történt megvásárlása 1969-re tolódot át. A néprajzi kiállításról készült négy fajta képeslevelezőlap heteken belül elfogyott (8000 példány), bár a látogatók száma ebben az évben alig növekedett: 52 056 fő — szemben az 1967. évi 51 600, illetve az első — 1966-os — 53 600-as látogatószámmal.

11. HELYTÖRTÉNETI KIÁLLÍTÁS, TÜSKEVÁR

A múzeum új, önálló épületében, mint már jeleztük, igen nagy munkával teljesen felújított és korszerűen installált kiállítást rendeztünk be az első negyedévben. Megnyitása a közönség számára a közönség nagy eseménye volt 1968. április 7-én, a megnyitóbeszédet többszáz megjelent érdeklődő előtt Bodogán János, a Megyei Tanács VB elnöke tartotta. A rádió és a televízió riportban adott az eseményről hírt. A látogatók száma 2001 fő volt (340-nel kevesebb a múlt évinél).

12. HELYTÖRTÉNETI KIÁLLÍTÁS, VÁRPALOTA

A kiállításnak helyet adó Művelődési Ház vezetőségével történt többrendbeli tárgyalás alapján az év elején a terjedelmessé nőtt anyagot egy kisebb helyiségbe kellett összezsúfolva áthelyeznünk, ezzel ideiglenesen megoldódott ugyan a kiállítás lebontása. Miután a Vegyipari Múzeumot létrehozó minisztérium szakaszosan kívánja a várpalotai várat helyreállítani s abban feltétlen

helyet kíván a mi anyagunknak is biztosítani, a kiállítást ideiglenesen ismét lezártuk s tárgyalásokat kezdtünk annak a várba történő átszállítására. Előreláthatólag 1969 májusában kerülhet sor a már régóta esedékes átrendezésre, de már az új helyen, egyelőre a vár egy földszinti helyiségében.

A kiállítás látogatóinak száma 2680 fő volt, 700-zal kevesebb, mint az előző esztendőben.

13. VÁRMÚZEUM, VESZPRÉM

A kiállításon lényeges változtatás nem történt, bár egyre inkább szükségesnek látszik az ún. Hósi Kapuban elhelyezett rész átrendezése és felújítása. Ezt a várbeli kiállítási egységek számának bővítésével együtt kívánjuk volna megoldani. A Tolbuhin u. 1. sz. földszintjén, az ideiglenesen gyermekkönyvtárnak kiutalt helyiségeket — melyeket már előzőleg múzeumi célra kívánt a Városi Tanács átadni — a könyvtár átköltözése után ideiglenesen ismét más szervnek utalták ki, a mi kérelmünket elutasítva. Így a vár idegenforgalmi jelentőségéhez mérten kívánatos kiállítás-gyarapítás elmaradt.

Ismét akadályozta a forgalmat és a múzeumok látogatottságát is a nyáron történt filmezés. A kiállítóhelyeket felkereső személyek száma ez évben 172 282 volt. (1500-zal több az előző évinél). Több mint háromezer tárlatvezetést tartottak a teremőrök, akiknek létszámát növeltük, a nyitvatartási idő meghosszabbításával egyidejűleg. A Hósi Kapuban ezenkívül múzeumi boltot létesítettünk. Ez csaknem 50 000 Ft-os forgalmat ért el.

14. HELYTÖRTÉNETI MÚZEUM, ZALAVÁR

A kiállítás ez évben sem volt rendszeresen nyitva, csupán alkalmi látogatók keresték fel, minimális számban.

Az év őszén a zalavári tsz elnöke javaslatot tett arra, hogy a község most épülő kultúrotthonának manzárdrezsében és tetőterében alakítsunk ki egy terjedelmesebb, a régészeti, néprajzi anyagon túlmenően a Tsz történetét és eredményeit is bemutató kiállítást. Az építkezés költségeinek fedezetét a Tsz vállalná. A tárgyalások és a helyszíni szemle alapján a gondolatot megvalósíthatónak látjuk, az építkezési és kiállítási terveket Igazgatóságunk készíteti el. Amennyiben a szükséges fedezet és kapacitás biztosítva lesz, Zalavár korszerű és bizonyára sokkal jobban látogatott kiállítása 1969-ben elkészül.

15. REGULY ANTAL MÚZEUM, ZIRC

A kiállításon változtatás nem történt. A múzeum tíz éven át szolgálatot teljesítő gondnoka, Gyarmati Istvánné 1968 június végével nyugalomba vonult, a továbbiakban részfoglalkozású teremőrként dolgozik tovább. A gondnoki teendők ellátásával az eddigi teremőrt, Herman Júliát bíztuk meg. A látogatók száma 24 550 volt, hétszázzal több, mint az előző évben. A tárlatvezetések száma 432.

A Bakonyi Intéző Bizottság szorgalmazza Igazgatóságunk régebbi elképzelését a zirci önálló természettudományi múzeum megvalósítására. Az új gimnázium megépülésével a volt apátsági épületben felszabaduló helyiségeket gondolták erre biztosítani, ezekre azonban egyelőre turisztaszállítás céljából van szükség. A következő években azonban a helyi és a járási tanács fokozatosan kíván helyiségeket biztosítani a múzeumnak. Kidolgoztuk a Bakonyt természetrajzi, vadászati stb. vonatkozásban teljes mértékben bemutató nagy komplex kiállítás tervét, amely több országos intézmény bekapcsolásával és részvételével volna megvalósítható.

VII.

A megye területén működő, különböző felüyeleti szervek által fenntartott muzeális gyűjtemények, kiállítóhelyek jórésze az eddiginél szorosabb munkakapcsolat alakult ki. Munkájukról az alábbi áttekintést adjuk:

1. PORCELÁN MÚZEUM, HEREND

A kiállításon lényeges változtatás nem történt. Elképzelések vannak a múzeum területének bővítésére s egyidejűleg átrendezésére vonatkozóan. Ezzel kapcsolatban Igazgatóságunk javasolja egy, a megye kerámia történetére kiterjedő kiállítás elkészítését, amelyet indokol a herendi gyár kapcsolata a korábbi vagy későbbi keménycserépgyárakkal. A látogatók száma öröndetesen megnövekedett: 29 883 volt, 3300-zal több az előző évinél. Minthogy kalauzolás nélküli látogatás a múzeumban nincsen, a tárlatvezetések száma igen magas: 4330.

2. HELIKON KÖNYVTÁR, KESZTHELY

Az itteni, elsősorban muzeális jellegű kiállítás látogatottságának akadályozója a teremóri létszám kis mértéke. Ezen az elmúlt évek gyakorlatának megfelelően a megye Idegenforgalmi Hivatala segített az idén is. A kastély folyamatos helyreállítása miatt ismét felvetődött az egész komplexum sorsának megtárgyalása mind a fenntartó Országos Széchényi Könyvtár, mind a megye pártbizottsága részéről. Érdemi tárgyalásokra azonban még nem került sor. Itt említjük meg, hogy Keszthelyen az Agrártudományi Egyetem aktív közreműködésével még két újabb kiállítóhely létesítésének gondolata is felvetődött. Ezek egyike az Újmajorban, Szendrey Júlia szülőházában berendezendő kis emlékszoba kiállításának rendezése. A másik a nagyhírű Georgikon eredeti épületében és a hozzátartozó gazdasági melléképületekben egy, a mezőgazdasági oktatás történetét s egyúttal gazdasági eszközök fejlődését bemutató nagy kiállítás, melyet az Egyetem a Mezőgazdasági Múzeummal közösen valósítana meg. A két kiállítóhely létesítéséről előzetes tárgyalások folytak.

A Helikon könyvtárat 1968-ban 125 628 fő látogatta, ez 13 800-zal több az előző évinél s állandó emelkedést mutat.

3. KINIZSI VÁRMÚZEUM, NAGYVÁZSONY

A Vármúzeum kiállításának felújításával, fenntartásával és kezelésével összefüggő kérdések ez évben is megoldatlanok maradtak.

A vármúzeumot felkeresők száma: 63 743 fő, 3400-zal kevesebb az előző évinél, fokozatos visszaesés mutatkozik.

4. KÉKFESTŐ MÚZEUM, PÁPA

A már tavaly megkezdett kiállításbővítés, a patak túlsó oldalán álló épületek helyreállítása s abban textilipari gépek elhelyezése befejeződött. Az új résznek a közönség számára történő átadása a régészeti vándorgyűlés időszakában történt, a Pápára látogató résztvevőknek a múzeum vezetője, Domonkos Ottó mutatta be a múzeumot.

A látogatók száma ismét csökkenő, 2885 fő, szemben az 1967. évi 3700 látogatóval.

5. VÁRMÚZEUM, SÜMEG

A vár múzeumi kiállításának megrendezése, általában hasznosítása, kezelése ügyében folytatódnak a tárgyalások. Ezeket részben a Bakonyi Intéző Bizottság, részben Sümeg község tanácsa szorgalmazta. Az értekezleteken megjelentek egyetértettek ugyan a sürgős intézkedések megtételével, azonban anyagi és személyi nehézségek miatt döntés nem született. Igazgatóságunk kérésére a Múzeumi Főosztály 1969. évi kiállításrendezési tervébe felvette az itteni kiállítás megrendezését.

A látogatók száma 46 700, 12 700-zal több az előző évinél, amikor a 84-es út rekonstrukciója miatt az idevezető utak nehezen járhatóak voltak.

A Központi Muzeológiai Technológiai Csoport ebben az évben is folytatta a várásatások anyagának restaurálását, azzal előreláthatólag 1969 folyamán végez is.

6. BATSÁNYI EMLÉKKIÁLLÍTÁS, TAPOLCA

A kiállítás látogatottsága minimális: 1804 fő (1200-zal kevesebb az előző évinél.)

7. VEGYIPARI MÚZEUM, VÁRPALOTA

A múzeum előkészítő bizottságának tagjaival és a közvetlen felügyeletet gyakorló intézménnyel (Nehézvegyipari Kutató Intézet Veszprém) szoros kapcsolatot tartottunk fent. A munkálatok terv szerint folytak az évben, bár nehézséget okozott, hogy a Megyei Tanács, anyagi nehézségekre hivatkozva a vár helyreállítására általa kilátásba helyezett támogatást lemondta. Így a múzeum épületének szakaszos helyreállítására kerülhet csak sor. A várpalotai tanács messzemenően támogatta a múzeum mielőbbi működtetésével kapcsolatos terveket. Így a múzeum leendő igazgatója számára lakást utalt ki, melyet az 1968 decemberében el is foglalt.

Egyidejűleg a várban már megkezdte működését a Vegyipari Múzeum kirendeltsége.

„A vegyipar története hazánkban” című, igen jól összeállított vándorkiállítás Budapesten történt megnyitása, majd a kiállítás vándoroltatása megyénkben Péten, Inotán és Veszprémben, a Bakonyi Múzeumban, a múzeum első kiállításrendező tevékenysége. Emellett füzetsorozat kiadását kezdték meg.

8. EGYHÁZMEGYEI GYŰJTEMÉNY, VESZPRÉM

A római katolikus püspökség egyházművészeti gyűjteményének sorsában 1968-ban lényeges változás nem történt.

9. REGULY KÖNYVTÁR, ZIRC

Az év folyamán befejezéshez közeledett a gombásodott fődémrész, illetőleg könyvtári polcozat cseréje és a faanyag fertőtlenítése. Emiatt a munka miatt a könyvtár látogatókat nem fogadhatott.

10. REFORMÁTUS GYŰJTEMÉNY, PÁPA

Meg kell emlékeznünk a dunántúli református egyház azon kezdeményezéséről, amellyel átrendezett állapotban, egyelőre még a jelenlegi helyén, a könyvtár egyik helyiségében a közönség számára is megnyitotta könyv- és kéziratkiállítását, elsősorban Petőfi és Jókai pápai tanulói leveleit, a kollégium tanári karának dokumentumait bemutatva. Az ünnepélyes megnyitón a Múzeumi Főosztály vezetője tárgyalásokat folytatott a megye, illetőleg az egyház képviselőivel az ún. kistemp-

lom múzeumi kiállítási célokra való hasznosításáról. Ezzel megoldódnék a vidéken kallódó és pusztulásnak kitétt református egyházi műtárgyak gondozása és bemutatása.

Az Igazgatóságunk irányítása alá tartozó, illetőleg a egyéb múzeumok látogatottsági adatait összesítve megállapíthatjuk, hogy az 1968. évi forgalom alig magasabb az előző évinél, 900 000 fő. Ez a szám még elmarad az 1966. évi eddigi rekordszámtól, amikor a látogatók összlétszáma az egymilliót is megközelítette. Azonban a rendelkezésre álló 1967. évi országos statisztikai adatok alapján megállapítható, hogy a 6 milliós országos forgalom 14,4%-a, a vidéki múzeumok látogatóinak 22%-a Veszprém megye múzeumait keresi fel. Az adatokat további részletekre bontva megállapítható az is, hogy a tanácsi kezelésben levő vidéki múzeumok összlátogatószámának 21%-a esik megyénkbe. A más főhatóságok alá tartozó, vidéken levő múzeumok 233 000 látogatójának 61%-a megyénkbe esik.

A fővároson kívül megyénkben látható az ország kiállításainak 51%-a.

A vidéken elhangzott tárlatvezetések 43%-a esik Veszprém megyére. Mindezek az adatok világosan bizonyítják, hogy Budapest után, múzeumi szempontból megyénk népművelő munkája a második helyen áll.

VIII.

Alábbi statisztikai táblázataink az Igazgatóság tevékenységének számszerű adatait tartalmazzák:

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG KÖLTSÉGVETÉSE

Kiadás	1967-ben összesen	1968-ban jóváhagyott költségvetés	1968. évi póthitelek	1968-ban összesen
01/1 rovat		750 000	3 400	753 400
01/2 rovat	1 296 000	409 000	—	409 000
01/4 rovat		54 000	24 000	78 000
02/5 rovat		53 000	25 000	78 000
02/8 rovat	112 000	150 000	85 000	235 000
02 egyéb rovat		43 000	45 000	88 000
03 rovat	1 331 000	1 363 000	310 000	1 673 000
05 rovat	190 000	46 000	279 000	325 000
06 rovat	200 000	—	120 000	120 000
Kiadás összesen:	3 129 000	2 868 000	891 400	3 759 400
Bevétel	1967. évi előirányzat	1967. évi teljesítés	1968. évi előirányzat	1968. évi teljesítés
	510 000	567 000	550 000	837 330

1968. ÉVI INTÉZMÉNYEKRE BONTOTT KÖLTSÉGVETÉS ÉS FELHASZNÁLÁS

Kiadás	Igazgatóság		Bakonyi Múzeum		Keszthely		Pápa		Tihany		Kismúzeumok	
	előírt	teljesített	előírt	teljesített	előírt	teljesített	előírt	teljesített	előírt	teljesített	előírt	teljesített
01/1 rovat	185 528	132 688	214 408	240 231	137 552	150 884	46 520	54 949	143 716	125 079	41 076	38 882
01/2 rovat	—	2 008	138 960	125 195	108 360	101 804	22 400	22 274	25 800	20 618	113 480	111 589
01/3—4 rovat	54 000	2 918	2 000	57 237	1 000	2 408	500	10 059	—	526	500	646
02/5 rovat	8 000	15 574	25 000	39 919	10 000	10 784	4 000	4 267	1 000	680	5 000	3 377
02/8 rovat	136 000	151 297	35 000	76 724	3 000	13 738	1 000	1 000	—	7 000	—	6 537
02 egyéb	31 140	59 488	5 500	5 690	9 500	10 405	3 860	848	—	420	8 000	1 230
03 rovat	385 000	698 986	419 000	479 871	222 600	160 921	83 400	117 076	134 100	50 494	155 200	60 715
05 rovat	81 000	434	—	83 153	—	14 684	—	10 797	—	7 580	—	—
06 rovat	120 000	120 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összes kiadás:	1 000 668	1 183 393	839 868	1 108 009	492 012	465 628	161 680	221 270	304 616	212 397	323 256	222 976
Bevétel:												
Belépődíj	—	—	15 000	20 396	52 000	89 110	4 000	5 602	300 000	353 962	371 000	234 975
Kiadvány, egyéb	—	18 764	35 000	4 794	12 000	3 809	2 000	4 224	60 000	50 665	35 000	23 558
Térítés	—	9 000	60	76	1 000	900	—	—	4 000	3 381	1 210	1 112
Összes bevétel:	—	27 764	50 060	25 266	65 000	93 819	6 000	9 826	364 000	408 008	407 210	259 644

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG LÉTSZÁMKIMUTATÁSA

a) FŐFOGLALKOZÁSÚAK

Sorszám	Név	beosztás, besorolás	munkahely	1968.		Megjegyzés	
				I. 1.	XII. 31.		
1.	Éri István	megyei múzeum igazgató	7203	Megyei Múzeumi Igazgatóság	1	1	
2.	Sági Károly	múzeumigazgató	7204	Balatoni Múzeum, Keszthely	1	1	
3.	Mithay Sándor	múzeumigazgató	7204	Helytörténeti Múzeum, Pápa	1	1	
4.	Papp Jenő	tudományos főmunkatárs	7222	Bakonyi Múzeum, Veszprém	1	1	
5.	Frech' Miklós	muzeológus I.	7223	Balatoni Múzeum, Keszthely	1	1	
6.	É. Takács Margit	muzeológus I.	7223	Bakonyi Múzeum, Veszprém	1	1	
7.	Petánovits Katalin	muzeológus II.	7224	Balatoni Múzeum, Keszthely	1	1	
8.	Dax Margit	s. muzeológus	7225	Bakonyi Múzeum, Veszprém	1	1	
9.	Palágyi Sylvia	s. muzeológus	7225	Bakonyi Múzeum, Veszprém	1	1	
10.	Berta István	s. muzeológus	7225	Bakonyi Múzeum, Veszprém	1	1	
11.	Törő László	s. muzeológus	7225	Bakonyi Múzeum, Veszprém	—	—	1968. VII. 1.
	Molnár Ervinné	szerz. előadó	7225	Megyei Múzeumi Igazgatóság	1	1	1968. VI. 30.
12.	Benedek Sándorné	szerz. előadó	7225	Bakonyi Múzeum, Veszprém	—	1	1968. IX. 1.
13.	Isaszegi János	restaurátor II.	7228	Bakonyi Múzeum, Veszprém	1	1	
14.	Ézsiás István	restaurátor II.	7228	Bakonyi Múzeum, Veszprém	1	1	
15.	Horváth László	s. restaurátor	7463	Balatoni Múzeum, Keszthely	1	1	
16.	Bárdossy Lászlóné	gazdasági igazgató II.	7403	Megyei Múzeumi Igazgatóság	1	1	
17.	Kollár Józsefné	előadó	7424	Megyei Múzeumi Igazgatóság	1	1	
18.	Gyarmati Istvánné	gondnok	7441	Reguly Múzeum, Zirc	1	—	1968. VI. 30.
	Molnár Ervinné	előadó	7441	Megyei Múzeumi Igazgatóság	—	1	1968. VII. 1.
19.	Bárános Jánosné	adminisztrátor	7441	Bakonyi Múzeum, Veszprém	1	1	
20.	Veiland Annamária	adminisztrátor	7441	Bakonyi Múzeum, Veszprém	1	1	
21.	Balogh István	kisegítő II.	7472	Múzeum, Tihany	1	1	
22.	Bizonics László	kisegítő II.	7472	Bakonyi Múzeum, Veszprém	—	1	1968. I. 16.
23.	Futó Jenő	kisegítő II.	7472	Balatoni Múzeum, Keszthely	1	1	
24.	Nagy Anna	kisegítő III.	7473	Balatoni Múzeum, Keszthely	1	1	
25.	Takács Károly	gépkocsivezető	5564	Megyei Múzeumi Igazgatóság	1	1	
				Összesen:	23	25	

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEMI IGAZGATÓSÁG LÉTSZÁMKIMUTATÁSA

b) IDŐSZAKI FŐFOGLALKOZÁSÚ DOLGOZÓK

Sorszám	Név	Beosztás, besorolás	Munkahely	1968. évi hónapszám	
				I. f.	XII. 31.
1.	Molnár Szilárd	grafikus 7443	Megyei Múzeumi Igazgatóság	4	
2.	Tóth Miklósné	portás 7475	Bakonyi Múzeum, Veszprém	4	
3.	Csabai Lajosné	portás 7475	Bakonyi Múzeum, Veszprém	7	
4.	Cseh Gézáné	szolgáltatvezető teremőr 7474	Balatoni Múzeum, Keszthely	9	
5.	Beivel Ferencné	propagandista 7474	Balatoni Múzeum, Keszthely	8	
6.	Jászai Józsefné	szolgáltatvezető teremőr 7474	Helytörténeti Múzeum, Pápa	7	
7.	Boksai Endréné	teremőr 7474	Helytörténeti Múzeum, Pápa	7	
8.	Simon Károlyné	propagandista 7474	Jókai Emlékmúzeum, Balatonfüred	9	
9.	Tatay Sándorné	teremőr 7474	Irodalmi Emlékmúzeum, Badacsony	2	
10.	Börzsönyi Ferencné	szolgáltatvezető teremőr 7474	Vármúzeum, Veszprém	11	
11.	Szauer Ágoston	teremőr 7474	Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Nagyvázsöny	3	
12.	Herman Júlia	teremőr 7474	Reguly Múzeum, Zirc	4	
13.	Farkas Lajosné	teremőr 7474	Bajcsy-Zs. Emlékmúzeum Kővágóörs	7	
14.	Volfinák Dénesné	pénztáros 7474	Múzeum, Tihany	7	
15.	Blénessy Tiborné	propagandista 7474	Múzeum, Tihany	9	
16.	Balogh Jánosné	teremőr 7474	Múzeum, Tihany	6	
17.	Balogh Károlyné	teremőr 7474	Múzeum, Tihany	6	
18.	Baranyai Józsefné	teremőr 7474	Múzeum, Tihany	6	
19.	Dobos Gyuláné	teremőr 7474	Múzeum, Tihany	6	
20.	Fülöp Gézáné	teremőr 7474	Múzeum, Tihany	6	
21.	Kántor Béláné	teremőr 7474	Múzeum, Tihany	6	
22.	Kovács Józsefné	teremőr 7474	Múzeum, Tihany	6	
23.	Polgár Józsefné	teremőr 7474	Múzeum, Tihany	6	
24.	Szántai Józsefné	teremőr 7474	Múzeum, Tihany	6	
25.	Takács Imréné	teremőr 7474	Múzeum, Tihany	6	
26.	Tóth Andrásné	teremőr 7474	Múzeum, Tihany	6	
27.	Viasz Rozália	teremőr 7474	Múzeum, Tihany	6	
28.	Vörös Pálné	teremőr 7474	Múzeum, Tihany	6	
29.	Dobos Gáborné	takarító 7474	Múzeum, Tihany	6	
30.	Horváth János	éjjeli őr 7474	Múzeum, Tihany	7	
31.	Balogh Istvánné	szolgáltatvezető teremőr 7474	Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Tihany	12	
32.	Geisz Simonné	teremőr 7474	Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Tihany	7	
33.	Futó István	ásatási előmunkás 7472	Múzeumi Igazgatóság, Veszprém	12	
34.	Hauck Vendel	ásatási előmunkás 7472	Múzeumi Igazgatóság Veszprém,	12	
35.	Kovács Márton	ásatási előmunkás 7472	Múzeumi Igazgatóság, Veszprém	12	
36.	Nagy István	ásatási előmunkás 7472	Múzeumi Igazgatóság, Veszprém	12	
Összesen				256	

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEMI IGAZGATÓSÁG LÉTSZÁMKIMUTATÁSA

c) ÁLLANDÓ RÉSZFOGLALKOZÁSÚAK

Sorszám	Név	Beosztás, besorolás	Munkahely	1968.		Megjegyzés
				I. f.	XII. 31.	
1.	László Józsefné	hivatalsegéd 7473	Megyei Múzeumi Igazgatóság	1	—	1968. VIII. 31-ig
	Kehi Józsefné	hivatalsegéd 7473	Megyei Múzeumi Igazgatóság	—	1	1968. IX. 1-től
2.	Zeitler Gusztáv	fényképész 7443	Megyei Múzeumi Igazgatóság	1	1	
3.	Oszwald Ferenc	adattáros 7443	Megyei Múzeumi Igazgatóság	1	1	
4.	Szieberth Gusztávné	gépíró 7441	Megyei Múzeumi Igazgatóság	1	1	
5.	Papp Imréné	grafikus 7443	Megyei Múzeumi Igazgatóság	1	1	
6.	Zimmermann Gusztáv	adattárkezelő 7443	Bakonyi Múzeum, Veszprém	1	1	
7.	Lajtai János	adattárkezelő 7443	Bakonyi Múzeum, Veszprém	1	1	
8.	Scherer János	adattárkezelő 7443	Bakonyi Múzeum, Veszprém	1	1	
9.	Vitéz Ágnes	s. preparátor 7463	Bakonyi Múzeum, Veszprém	1	1	
10.	Benedek Sándorné	nyilvántartó 7441	Bakonyi Múzeum, Veszprém	1	—	1968. VIII. 31-ig
	Rupert Klára	nyilvántartó 7441	Bakonyi Múzeum, Veszprém	—	1	1968. X. 15-től

Sorszám	Név	Beosztás, besorolás	Munkahely	1968.		Megjegyzés	
				I. f.	XII. 31.		
11.	Szabó Erzsébet	portás	7475	Bakonyi Múzeum, Veszprém	1	1	
12.	Balogh Istvánné	szolgálatvezető	7474	Bakonyi Múzeum, Veszprém	1	1	
13.	Csabai Lajosné	teremőr	7474	Bakonyi Múzeum, Veszprém	1	—	1968. V. 31-ig
	Börzsönyi Ferencné	teremőr	7474	Bakonyi Múzeum, Veszprém	—	1	
14.	Havas Jánosné	teremőr	7474	Bakonyi Múzeum, Veszprém	1	—	1968. VI. 30-ig
	Toldi Józsefné	teremőr	7474	Bakonyi Múzeum, Veszprém	—	1	1968. VII. 1-től
15.	Józsa Jánosné	teremőr	7474	Bakonyi Múzeum, Veszprém	1	—	1968. VIII. 31-ig
	Krausz Ferencné	teremőr	7474	Bakonyi Múzeum, Veszprém	—	1	1968. IV. 1-től
16.	Sebestyén István	teremőr	7474	Bakonyi Múzeum, Veszprém	1	1	
17.	Sinkai Pálné	teremőr	7474	Bakonyi Múzeum, Veszprém	1	—	1968. X. 31-ig
	Pápai Margit	teremőr	7474	Bakonyi Múzeum, Veszprém	—	1	1968. IV. 1-től
18.	Csomas Anna	takarító	7474	Bakonyi Múzeum, Veszprém	1	1	
19.	Völgyi Józsefné	takarító	7474	Bakonyi Múzeum, Veszprém	1	—	1968. I. 31-ig
	Harnos Jenőné	takarító	7474	Bakonyi Múzeum, Veszprém	—	1	1968. I. 1-től
20.	Cseh Géza	nyilvántartó	7441	Balatoni Múzeum, Keszthely	1	1	
21.	Hoffmann Irén	adminisztrátor	7441	Balatoni Múzeum, Keszthely	1	1	
22.	Ulrich Ede	adattárkezelő	7443	Balatoni Múzeum, Keszthely	1	1	
23.	Csiszár Károly	restaurátor	7228	Balatoni Múzeum, Keszthely	1	1	
24.	Bereczky József	karbantartó	7443	Balatoni Múzeum, Keszthely	—	1	1968. IV. 1-től
25.	Csiszár Károlyné	teremőr	7474	Balatoni Múzeum, Keszthely	1	1	
26.	Malinovszki Jánosné	teremőr	7474	Balatoni Múzeum, Keszthely	1	1	
27.	Dér Rezsőné	teremőr	7474	Balatoni Múzeum, Keszthely	1	1	
28.	Kajzer Vilmos	teremőr	7474	Balatoni Múzeum, Keszthely	1	1	
29.	Molnár Gyuláné	teremőr	7474	Balatoni Múzeum, Keszthely	1	1	
30.	Sebestyén Béláné	teremőr	7474	Balatoni Múzeum, Keszthely	1	1	
	Makkos Lajos	teremőr	7474	Balatoni Múzeum, Keszthely	1	—	1968. III. 31-ig
31.	Bojársky Dezsőné	teremőr	7474	Balatoni Múzeum, Keszthely	—	1	1968. IV. 1-től
32.	Neupor Ivánné	teremőr	7474	Balatoni Múzeum, Keszthely	1	1	
33.	Molnár Dénesné	teremőr	7474	Balatoni Múzeum, Keszthely	1	1	
34.	Mikus Gyuláné	teremőr	7474	Balatoni Múzeum, Keszthely	—	1	1968. V. 1-től
35.	Kiss Sándor	éjjeliőr	7474	Balatoni Múzeum, Keszthely	1	1	
36.	Süle Gábor	éjjeliőr	7474	Balatoni Múzeum, Keszthely	1	1	
37.	Németh Gyuláné	takarító	7474	Balatoni Múzeum, Keszthely	1	1	
38.	Ecsedy Sándorné	adminisztrátor	7441	Helytörténeti Múzeum, Pápa	1	1	
39.	Tőrek Lajos	hivatalsegéd	7473	Helytörténeti Múzeum, Pápa	1	1	
40.	Jászai Józsefné	szolgálatvezető					
		teremőr	7474	Helytörténeti Múzeum, Pápa	1	1	
41.	Boksai Endréné	teremőr	7474	Helytörténeti Múzeum, Pápa	1	1	
42.	Pakot Sándorné	takarító	7474	Helytörténeti Múzeum, Pápa	—	1	1968. IV. 1-től
43.	Istvánffy Miklósné	gondnok	7441	Jókai Emlékmúzeum, Balatonfüred	1	1	
44.	Endersz Frigyesné	teremőr	7474	Jókai Emlékmúzeum, Balatonfüred	1	1	
45.	Erdélyi Gyuláné	takarító	7474	Jókai Emlékmúzeum, Balatonfüred	1	1	
46.	Bozó Sarolta	gondnok	7441	Kisfaludy Emlékmúzeum, Sümeg	1	1	
47.	Lestyánszky Jánosné	teremőr	7474	Kisfaludy Emlékmúzeum, Sümeg	1	1	
48.	Páris Józsefné	takarító	7474	Kisfaludy Emlékmúzeum, Sümeg	1	1	
49.	Hertelendy Gábor	gondnok	7441	Irodalmi Emlékmúzeum, Badacsony	1	1	
50.	Vida Imréné	teremőr	7474	Irodalmi Emlékmúzeum, Badacsony	1	1	
51.	Hermann Júlia	teremőr-gondnok	7441	Reguly Múzeum, Zirc	1	1	
52.	Gyarmati Istvánné	teremőr	7474	Reguly Múzeum, Zirc	—	1	1968. VII. 1-től
53.	Hauck Vendelné	gondnok	7411	Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Nagyvázsony	1	1	
54.	Rinógli Józsefné	teremőr	7474	Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Nagyvázsony	—	1	1968. II. 1-től
55.	Kugler Józsefné	teremőr	7474	Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Nagyvázsony	—	1	1968. VI. 1-től
56.	Molnár István	gondnok	7441	Helytörténeti Múzeum, Tüskevár	1	1	
57.	Somogyi Károlyné	teremőr	7474	Helytörténeti Múzeum, Tüskevár	—	1	1968. III. 15-től
58.	Zábrák Dénesné	teremőr	7474	Madártani Kiállítás, Ábrahámhegy	1	1	

Sorszám	Név	Beosztás, besorolás		Munkahely	1968.		Megjegyzés
					I. 1.	XII. 31.	
59.	Csömöre János	teremőr	7474	Helytörténeti Kiállítás, Várpalota	—	1	1968. VII. 1-től
60.	Torma Kálmán	kertész	7474	Múzeum, Tihany	1	1	
61.	Lovászi Béla	éjjeliőr	7474	Múzeum, Tihany	—	1	1968. V. 1-től
62.	Kántor Vince	éjjeliőr	7474	Múzeum, Tihany	—	1	1968. XII. 1-től
63.	Dobos László	éjjeliőr	7474	Múzeum, Tihany	—	1	1968. XII. 1-től
	Kántás Vincéné	takarító	7474	Múzeum, Tihany			6 óra
	Horváth Imréné	takarító	7474	Múzeum, Tihany			6 óra
	Varga Ferenc	teremőr	7474	Helytörténeti Kiállítás, Zalavár			6 óra
	Pápai Sarolta	teremőr	7474	Vármúzeum, Veszprém			7 óra
	Deák Boldizsárné	teremőr	7474	Vármúzeum, Veszprém			7 óra
	Károlyi Jánosné	teremőr	7474	Vármúzeum, Veszprém			7 óra
	Pilter Jánosné	teremőr	7474	Vármúzeum, Veszprém			7 óra

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG GYŰJTEMÉNYEI
a) BAKONYI MÚZEUM, VESZPRÉM

	1967. XII. 31.		Gyarapodás 1968		csökkenés	1968. XII. 31.	
	egyedi	becslés	egyedi	becslés	1968.	egyedi	becslés
Természettudomány	23 337	46 100	120	8 500	—	23 457	54 600
Régészet	53 002	2 000	6 443	5 600	—	59 445	5 600
Numizmatika	16 811	6 500	6 206	—	—	23 017	—
Néprajz	7 775	—	77	—	1	7 851	—
Iparművészet	4 110	—	9	—	2	4 117	—
Képzőművészet	1 169	—	9	—	—	1 178	—
Irodalmi	—	—	—	—	—	—	—
Helytörténeti	—	—	—	—	—	—	—
Tárgyi anyag összesen:	106 204	54 600	12 864	14 100	3	119 065	60 200
Adattár	35 503	—	24 050	—	—	59 553	—
Fotó	28 235	—	1 930	—	—	30 165	—
Diapozitív	1 000	—	900	—	—	1 900	—
Klisé	1 655	—	698	—	—	2 353	—
Könyv	10 529	—	328	—	—	10 857	—
Könyv nemzetközi csere	1 428	—	368	—	—	1 796	—
Folyóirat	796	—	62	—	—	858	—
Folyóirat nemzetközi csere	178	—	44	—	—	222	—
Segédgyűjtemény összesen	79 324	—	28 380	—	—	107 704	—

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG GYŰJTEMÉNYEI
b) BALATONI MÚZEUM, KESZTHELY

	1967. XII. 31.		Gyarapodás 1968		csökkenés	1968. XII. 31.	
	egyedi	becslés	egyedi	becslés	1968	egyedi	becslés
Természettudományi	5 349	21 477	497	4 466	—	5 846	25 943
Régészet	27 143	—	5 100	—	—	32 243	—
Numizmatika	5 287	—	—	1 000	—	5 287	1 000
Néprajz	5 534	—	55	—	—	5 589	—
Iparművészet	3 048	—	—	—	—	3 048	—
Képzőművészet	1 728	—	15	—	—	1 293	—
Irodalmi	—	—	—	—	—	—	—
Helytörténeti	1 533	—	3	—	—	1 536	—
Tárgyi anyag összesen:	49 172	21 477	5 670	5 466	—	54 842	26 943
Adattár	46 433	—	1 333	—	—	47 766	—
Fotó	3 749	—	511	—	—	4 260	—
Diapozitív	374	—	—	—	—	374	—
Könyv	10 673	—	4 119	—	—	14 792	—
Folyóirat	3 692	—	1 144	—	—	4 836	—
Segédgyűjtemény összesen:	64 921	—	7 107	—	—	72 028	—

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG GYŰJTEMÉNYEI
c) HELYTÖRTÉNETI MÚZEUM, PÁPA

	1967. XII. 31.		Gyarapodás 1968		Csökkenés	1968. XII. 31.	
	egyedi	becslés	egyedi	becslés	1968	egyedi	becslés
Természettudományi	—	—	—	—	—	—	—
Régészeti	2 663	1 100	1 959	100	—	4 622	100
Numizmatikai	420	—	126	—	—	546	—
Néprajzi	884	—	406	—	—	1 290	—
Iparművészeti	213	—	33	—	—	246	—
Képzőművészeti	37	—	1	—	—	38	—
Irodalmi	—	—	—	—	—	—	—
Helytörténeti	215	—	1	—	—	216	—
Tárgyi anyag összesen:	4 432	1 100	2 526	100	—	6 958	100
Adattár	1 370	—	2 912	—	—	4 282	—
Fotó	669	—	167	—	—	836	—
Dia	—	—	—	—	—	—	—
Könyv	2 711	—	29	—	—	2 740	—
Folyóirat	1 028	—	47	—	—	1 075	—
Segédgyűjtemény összesen:	5 778	—	3 155	—	—	8 933	—

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG GYŰJTEMÉNYEI

d) KISMÚZEUMOK

	Term. tud.	Régészet	Numizmatika	Néprajz	Ip. művészet	Képzőművészet	Irodalom	Helytörténet	Összesen
1. Irodalmi Emlékmúzeum, Badacsony	—	—	—	—	34	8	—	3	45
2. Jókai Emlékmúzeum, Balatonfüred	—	—	—	—	14	—	—	—	14
3. Kisfaludy Emlékmúzeum, Sümeg	274	14	336	403	17	90	652	52	1 838
4. Múzeum, Tihany				nincs önálló gyűjteménye					
5. Szabadtéri Néprajzi múzeum, Tihany				nincs önálló gyűjteménye					
6. Helytörténeti Múzeum, Túskevár	—	181	611	286	4	—	—	102	1 184
7. Helytörténeti Múzeum, Várpalota				anyaga még nincs nyilvántartásba véve					
8. Helytörténeti Múzeum, Zalavár				anyaga még nincs nyilvántartásba véve					
9. Reguly Antal Múzeum, Zirc	96	—	69	180	26	—	—	10	381
10. Vármúzeum, Veszprém				nincs önálló gyűjteménye					
11. Bajcsy Zsilinszky Emlékmúzeum, Kővágóörs-Pálköve				nincs önálló gyűjteménye					
12. Madártani Kiállítás, Ábrahámhegy				nincs önálló gyűjteménye					
13. Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Nagyvázsony				nincs önálló gyűjteménye					
Összesen:	370	195	1 016	869	95	98	652	167	3 462

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG GYŰJTEMÉNYEI

ÖSSZESÍTÉS

TELJES GYŰJTEMÉNYANYAG

	1967. XII. 31.		Gyarapodás 1968		Csökkenés 1968.	1968. XII. 31.	
	egyedi	becslés	egyedi	becslés		egyedi	becslés
Természettudományi	29 056	67 577	617	12 966	—	29 673	80 543
Régészeti	82 963	3 100	13 542	5 720	—	96 505	5 720
Numizmatikai	23 534	6 500	6 332	1 000	—	29 866	1 000
Néprajzi	14 870	—	730	—	1	15 599	—
Iparművészeti	7 466	—	42	—	2	7 506	—
Képzőművészeti	2 582	—	25	—	—	2 607	—
Irodalmi	652	—	—	—	—	652	—
Helytörténeti	1 879	—	40	500	—	1 919	500
Tárgyi anyag összesen:	163 002	77 177	21 328	20 186	3	184 327	87 763
Adattár	83 306	—	28 295	—	—	111 601	—
Fotó	32 653	—	2 608	—	—	35 261	—
Dia	1 374	—	900	—	—	2 274	—
Klisé	1 655	—	698	—	—	2 353	—
Könyv	25 341	—	4 844	—	—	30 185	—
Folyóirat	5 694	—	1 297	—	—	6 991	—
Segédgyűjtemény összesen:	150 023	—	38 642	—	—	188 665	—

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG MÚZEUMAI
LELTÁROZÁS, KARTONOZÁS, REVÍZIÓ

	Veszprémi	Keszthelyi	Pápai	Kis	Összesen
	m ú z e u m o k				
Leltározott 1967. XII. 31-ig	105 949	45 983	3 583	1 868	157 383
Leltározott 1968 év folyamán	12 864	4 265	3 375	268	20 772
Leltározott 1968. XII. 31.	118 810	50 248	6 958	2 136	178 152
Leltározatlan 1968. XII. 31.	255	4 594	—	1 390	6 239
Kartonozott 1967. XII. 31-ig	38 007	14 335	1 670	172	54 184
Kartonozás 1968 év folyamán	1 942	441	2 654	—	5 037
Kartonozott 1968. XII. 31.	39 949	14 776	4 324	172	59 221
Revízióztott 1967. XII. 31.	105 372	16 423	3 583	448	125 826
Revíziózva 1968. év folyamán	13 438	9 005	3 375	268	26 086
Revízióztott 1968. XII. 31.	118 810	25 428	6 958	716	151 912

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMOK LÁTOGATOTTSÁGA 1968 évben

	Egyéni		Csoportos		1968. össz. látogatók	Ebből külföldi	Különbözet	1967. év látogató	Tárlat- vezetés
	felnőtt	gyermek	felnőtt	gyermek					
1. Bakonyi Múzeum, Veszprém	6 706	9 754	4 073	16 163	36 696	2 048	+ 4 944	31 752	586
2. Vármúzeum, Veszprém	39 282	30 260	45 107	57 633	172 282	8 130	+ 1 466	170 816	3 222
3. Balatoni Múzeum, Keszthely	25 079	18 746	6 977	21 820	72 622	11 483	+ 9 297	63 325	973
4. Tihanyi Múzeum, Tihany	98 640	50 585	6 889	—	156 114	37 289	—10 780	166 894	902
5. Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Tihany	30 516	18 960	2 580	—	52 056	17 479	+ 455	51 601	—
6. Helytörténeti Múzeum, Pápa	1 426	3 509	—	2 305	7 240	44	— 3 739	10 979	103
7. Jókai Emlékmúzeum, Balatonfüred	24 259	24 264	978	—	49 501	5 002	— 5 083	54 584	906
8. Kisfaludy Emlékmúzeum, Sümeg	7 683	4 938	1 327	164	14 112	142	+ 2 412	11 700	531
9. Irodalmi Emlékmúzeum, Badacsony	17 505	10 664	1 623	3 518	33 310	1 505	— 5 588	38 898	447
10. Reguly Múzeum, Zirc	9 214	13 400	332	1 604	24 550	377	+ 716	23 834	432
11. Helytörténeti Múzeum, Várpalota	1 218	1 462	—	—	2 680	97	— 676	3 356	—
12. Helytörténeti Múzeum, Túskevár	1 266	735	—	—	2 001	16	— 341	2 342	—
13. Helytörténeti Múzeum, Zalavár	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14. Madártani Kiállítás, Ábrámhegy	104	143	—	—	247	14	— 383	630	—
15. Bajcsy-Zsilinszky Emlékmúzeum Kővágóörs-Pálköve	1 332	432	—	—	1 764	16	— 219	1 983	—
16. Szabadtéri Néprajzi Múzeum Nagyvázsony	2 753	528	271	422	3 856	551	+ 1 320	2 536	—
Összesen:	266 983	188 380	70 157	103 511	629 031	84 193	— 6 199	635 230	8102
Egyéb:									
17. Batsányi Emlékkiállítás, Tapolca	304	77	959	464	1 804	—	— 1 180	2 984	44
18. Helikon Könyvtár, Keszthely	50 038	13 860	34 100	27 730	125 628	24 477	+ 13 827	111 801	—
19. Reguly Könyvtár, Zirc	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20. Kinizsi Vármúzeum, Nagyvázsony	8 650	427	22 216	32 450	63 743	5 071	— 3 453	67 196	2 909
21. Vármúzeum, Sümeg	5 300	1 200	33 000	7 200	46 700	1 285	+ 12 707	33 993	—
22. Kékfestő Múzeum, Pápa	609	132	492	1 652	2 885	21	— 827	3 712	349
23. Porcelánmúzeum, Herend	7 161	540	7 712	14 420	29 833	3 192	+ 3 342	26 491	4 330
Összesen:	72 062	16 236	98 379	83 916	270 593	34 046	+ 24 416	246 177	7 632
Mindösszesen:	339 045	204 616	168 536	187 427	899 624	118 239	+ 18 317	881 407	15 734

Tätigkeitsbericht der Direktion der Museen im Komitat Veszprém für das Jahr 1968

Die durch die am 1. Januar 1968 eingeleitete Verwirklichung des neuen Systems der Planung und Lenkung der Volkswirtschaft („Neuer Mechanismus“) entstandene Lage führte im Berichtsjahr zu bedeutsamen Änderungen in der Tätigkeit unserer Museen und Ausstellungen. Dies äußerte sich einerseits darin, daß die leitende und kontrollierende Wirksamkeit der Aufsichtsbehörde vereinfacht wurde, andererseits aber gestaltete sich die Haushaltsgewährung elastischer.

Wohl zeigte der Gebarungsvorschlag unserer Direktion für das Berichtsjahr gegenüber dem Vorjahr eine Verminderung von rd. 250 000 Ft. Durch die im Jahresverlauf bewilligten Nachtragskredite ergab sich jedoch im Endergebnis eine Aufstockung um rd. 650 000 Ft. Von diesem Betrag konnten wir aber eine Viertelmillion durch Neuordnung unserer Gebarung und durch Einnahmeüberschüsse selbst aufbringen. Hieraus ergab sich auch die Möglichkeit, den Personalstand der dauernd beschäftigten Mitarbeiter um zwei zu erhöhen, es konnten die Bezüge für eine ganzjährige Beschäftigung der Grabungsbrigade sichergestellt werden und es stand auch die finanzielle Deckung für eine Vermehrung des Personalstandes zur Überwachung der Ausstellungssäle und zur Besorgung des nächtlichen Wachdienstes um zehn Angestellte zur Verfügung. Eine bedeutsame Steigerung erfuhr ferner der Umsatz an populär-wissenschaftlichen Publikationen musealen Inhalts, Reproduktionen von Kunstobjekten und Bildkarten. Die Kosten ihrer Herstellung wurden von uns bestritten und ihr Verkauf erbrachte im Jahresverlauf einen reinen Überschuß von rd. 100 000 Ft.

Im Auftrag des Komitatsrates haben wir unseren zehnjährigen Perspektivplan (1968—1977) für Entwicklung der uns unterstehenden Institutionen ausgearbeitet. Dieser von der Aufsichtsbehörde bereits genehmigte Arbeitsplan sieht bis 1977 die Verdoppelung des Stabes an wissenschaftlichen Mitarbeitern auf zehn, die Schaffung eines neuen Museums naturwissenschaftlichen Charakters sowie die Einrichtung von zehn neuen Ausstellungsräumen und musealen Gedenkstätten vor. Hierfür benötigen wir aber doppelt so viel Geld als es der jetzige Haushaltsplan bewilligt. Den für 1968 pro rata parte eingeteilten Jahresplan haben wir restlos erfüllt.

Unsere wissenschaftliche Forschungsarbeit bezog sich im Berichtsjahr in erster Reihe auf den Abschluß der Forschungen auf dem Gebiet der archäologischen Topographie. Band II. der Publikationsreihe kommt jetzt aus dem Druck, die Manuskripte für Band III. sind bereits in der Hand von Lektoren; schließlich hat auch die Geländebegehung auf dem Gebiet des ganzen Komitats ihren Abschluß gefunden. Das Forschungsprogramm „Das Naturbild des Bakonygebirges“ wurde gleichfalls fortgesetzt. Über die Ergebnisse berichtet Heft 5. der bezüglichen Schriftenreihe. Band VII. unserer „Mitteilungen“ (Közlemények) ist im Druck. Er enthält auf etwa 25 Bogen 32 Traktate naturwissenschaftlichen Inhalts.

Im Verlauf des Berichtsjahres kam auch Band VI. unserer „Mitteilungen“ (Közlemények) aus dem Druck. Die darin veröffentlichten Traktate behandeln vornehmlich Ergebnisse der kunstgeschichtlichen Forschung auf dem Gebiet unseres Heimatkomitats Veszprém. (Im einzelnen: Archäologie, Fundortbestimmung, Grabung und Restaurierung.) Unsere

Direktion war Gastgeberin der im Berichtsjahr in Veszprém veranstalteten viertägigen Wanderversammlung der Ungarischen Gesellschaft für Archäologie, Kunstgeschichte und Münzkunde. Es wurden 18 Hauptreferate bzw. Diskussionsbeiträge gehalten, die sich alle auf Ergebnisse der in den letzten Jahren auf dem Gebiet des Komitates durchgeführten archäologischen und baugeschichtlichen Forschungen bezogen.

Im Berichtsjahr konnten wir unsere Sammlungen um mehr als 20 000 inventarisierten Objekten bereichern. Noch wesentlich größer war der Zuwachs an Beständen der Hilfssammlungen, wie z. B. Daten- und Fotosammlung sowie Bibliothek.

Unser Tätigkeitsbericht für das Jahr 1968 umfaßt auch bedeutsame Ergebnisse aus dem Bereich der Grabungs- und Freilegungsarbeiten. Solche sind auf dem Gebiet des Komitats: Hügelgräber aus der Bronzezeit, keltischer Wohnbau bzw. Friedhof, Römervilla im Bakonygebirge, römischer Friedhof in der Umgebung von Keszthely und am Ufer des Balaton, mittelalterliche Kirche und Wohnbau (an mehreren Fundorten im Komitat). Fortgesetzt wurden die Freilegungsarbeiten auf dem Gelände des Ruinenfeldes Keszthely-Fenekpuszta sowie der Burg von Csesznek.

In der Stadt Veszprém selbst gewann das Bakony-Museum mehrere hundert Quadratmeter weiteren Eigenraum dadurch, daß die Komitatsbücherei den Museumsbau verließ und eigene Räumlichkeiten bezog. Der Umbau der derart freigeordneten Räume für die Unterbringung von Verwaltungsbüros, der Hausbibliothek, von Magazinen und Schauräumen wurde Ende des Berichtsjahres in Angriff genommen.

Im Jahresverlauf konnten wir auch die vollkommen neu geordneteständige Ausstellung des Ortskundlichen Museums der Stadt Pápa sowie des Dorf museums von Túskevár ihrer Bestimmung übergeben.

In den unserer Direktion unterstehenden vier größeren Museen veranstalteten wir im Jahresverlauf insgesamt 29 periodische Ausstellungen. Von diesen ist durch neuartige Konzeption und Anordnung besonders erwähnenswert jene unter dem Titel „Des Komitats Veszprém Weg zum revolutionären Umbruch in der Zeit von 1867 bis 1918/19“. Auch eine andere verdient hervorgehoben zu werden, u. zw. die in Tihany am Balaton veranstaltete Gemäldeausstellung in memoriam von József Rippl-Rónai. Diese wurde auch durch einen Besuch des indischen Staatsoberhauptes, Dr. Zakir Hussain geehrt.

Die Arbeiten zur Adaptierung zweier neuer Ausstellungsobjekte sind im Gang. In Badacsony am Balaton erwarben wir käuflich für Zwecke eines Gedächtnismuseums das Atelierhaus des Malers József Egrý und in der Ortschaft Bakonybél wurde im Auftrag des Landesinspektorats für Denkmalspflege mit Herrichtung eines mehrteiligen Gebäudekomplexes begonnen, um dort ein volkskundliches Freilichtmuseum unterzubringen.

Unsere Direktion sowie die von ihr verwalteten Museen hatten im Berichtsjahr etwas weniger Besucher, als im Jahr zuvor. Die Frequenz aller Museen und periodischen Ausstellungen im Komitat Veszprém erreichte rund 900 000. Von diesen waren 13 v. H. (120 000) Auslandsfremde.

István Éri

Rapport sur l'activité de la Direction de Musées du département de Veszprém en l'an 1968

La nouvelle conjoncture, due à l'établissement du nouveau système de la gestion économique, a amené en 1968 du changement remarquable et bien visible à l'activité des musées et lieux d'exposition relevant de la compétence de la Direction. D'une part le travail de direction et de contrôle des organes supérieurs s'est simplifié, d'autre part l'administration de la gestion économique est devenue plus souple.

Quoique nos prévisions budgétaires originelles aient été inférieures de 250 000 forints à celles de l'exercice passé, en fin de comptes elles les ont dépassées, grâce aux crédits supplémentaires accordés en cours de l'année, de 650 000 forints. De cette somme, nous en avons couvert nous-mêmes un quart de million de l'excédent de nos recettes, dues à l'efficacité de notre gestion. A la suite de tout cela, l'effectif des collaborateurs permanents a augmenté de deux têtes, et il nous était possible d'employer, toute l'année, une brigade de fouilles, et encore le nombre des gardiens de salle d'exposition et des gardiens de nuit a grossi de dix. La mise en vente des éditions vulgarisatrices de musée, celle des copies de pièce d'art et des cartes postales a été remarquable. Nous avons fait produire ces articles à nos propres frais, et par leur mise en valeur nous avons eu une plus value, un bénéfice de 100 000 forints.

Chargé par le Conseil Départemental, nous avons élaboré le plan à long terme de la Direction pour la période 1968—77 et ce plan a été approuvé. Ainsi, en 1977 le nombre des collaborateurs scientifiques aura grossi de dix, c'est-à-dire sera doublé, et un musée nouveau des sciences naturelles, de même que dix lieux d'exposition et musées commémoratifs auront été créés. Tout cela exige le redoublement de notre budget. Nous avons atteint dans tous les domaines tous les objectifs prévus par le plan pour 1968.

En 1968, notre activité scientifique visait surtout l'accomplissement de nos recherches de topographie archéologique. Le IIe volume va paraître, le manuscrit du IIIe est chez les censeurs, et l'inspection des lieux est faite dans le département entier. Le programme de recherche dit le «Tableau de la nature de Bakony» se poursuivait, et a paru le 5e numéro de la série des publications qui rend compte de ces recherches, puis le 7e volume de notre Bulletin (Közlemények) est déjà mis sous presse. Ce volume d'environ 25 cahiers présentera des publications dans les domaines des sciences naturelles.

Au cours de l'année a paru le 6e volume de notre Bulletin dont les articles rendent compte des résultats atteints dans notre département (mises à jour archéologiques, fouilles de

mur, restaurations). C'est notre Direction qui a organisé à Veszprém le congrès ambulante de quatre jours de la Société d'Archéologie, d'Histoire d'art et de Numismatique, où 18 conférences et corapports ont fait connaître les résultats obtenus par nos recherches d'archéologie et d'histoire architecturale au cours des dernières années.

L'année passée nos collections se sont enrichies de plus de 20 000 pièces enregistrées, et l'accroissement des collections d'appui (documentation, collection de photos, de livres) a été encore plus remarquable.

Nous avons eu des résultats notables au cours de nos fouilles: nous avons mis à jour des tumulus de l'âge du bronze, cimetière et maison d'habitation celtiques, une villa romaine en Bakony, un cimetière dans le finage de Keszthely, une église et une maison d'habitation médiévales près de Balaton. Nous avons continué aussi la mise à jour du champ de ruines à Keszthely-Fenekpuszta et du château-fort de Csesznek.

Après le transfert de la Bibliothèque Départementale, le Musée de Bakony à Veszprém s'est augmenté de nouvelles salles et pièces de plusieurs centaines de m². La transformation de celles-ci en bureaux, bibliothèque, dépôts, salles d'exposition a été commencée en fin d'année.

Au cours de l'année nous avons rouvert la nouvelle exposition permanente entièrement réarrangée du Musée d'histoire locale de Pápa et le Musée du village de Tüskevár. A nos quatre grands musées nous avons inauguré 29 expositions temporaires. Parmi celles-ci, par leur conception nouvelle, par leur dispositions d'aménagement se distinguent l'exposition portant le titre «la voie du département de Veszprém au cours des révolutions (1867—1918/19)» ouverte à Veszprém, et l'exposition commémorative du peintre József Rippl-Rónai à Tihany. Parmi les visiteurs protocolaires de notre musée de Tihany, nous mentionons le dr. Zakir Hussain, chef d'Etat d'Inde.

L'établissement de deux nouveaux lieux d'exposition est en cours: à Badacsony nous avons acheté la maison-atelier du peintre József Egry où nous installerons un musée commémoratif, et à Bakonybél la Commission Nationale des Monuments Historiques a commencé la restauration d'un groupe de plusieurs bâtiments pour y créer un musée ethnographique en plein air.

Le nombre des entrées était un peu moins nombreux que l'an précédent aux musées du département de Veszprém appartenant à la compétence de notre Direction. En 1968 nos musées et lieux d'exposition ont reçu 900 000 visiteurs dont presque 120 000 (13 p. c.) étrangers.

István Éri

ОТЧЕТ О РАБОТЕ ДИРЕКЦИИ МУЗЕЕВ КОМИТАТА ВЕСПРЕМ ЗА 1968-Й ГОД

В деятельности музеев и выставок, находящихся в ведении Дирекции музеев комитета Веспрем, произошли значительные изменения в связи с новой хозяйственной реформой, введенной в 1968-м году. С одной стороны, упростилась работа по управлению и контролю, с другой — стала более гибкой система использования бюджета.

Предварительно спущенный бюджет был на 250 тысяч форинтов меньше прошлогоднего, но благодаря разным дополнительным средствам в конечном счете превысил прошлогодний на 650 тысяч. Из этой суммы четверть миллиона составили дополнительные поступления. Благодаря экономному и расчетливому хозяйствованию эти средства мы добыли сами, и это дало возможность увеличить штат постоянных научных сотрудников на два человека, на десять человек увеличить число музейных и ночных сторожей, а также обеспечить работу бригады по археологическим раскопкам в течение всего года. Довольно значительным было количество научно-популярных изданий, а также продажа копий художественных изделий и художественных открыток. Все было произведено на наши собственные средства, от продажи всего этого мы получили сумму в 100 тыс. форинтов, что составило чистую прибыль.

По поручению комитатского совета мы составили десятилетний перспективный план на 1968—1977 гг., который и был принят. По этому плану число научных сотрудников увеличится на десять человек, т. е. вдвое, будет основан новый естественнонаучный музей, десять новых выставок и мемориальных музеев. Все это требует бюджета, в два раза больше теперешнего. Часть этого плана, падающая на 1968-й год, по всем отраслям нами выполнена.

Научные исследования в 1968-м году были направлены, главным образом, на завершение работ по археологической топографии; готовится к печати 2-й том, рукопись 3-го тома в настоящее время находится в стадии редактирования, закончено обследование местности по всей территории комитета. Продолжалась и программа работ по теме «Природная картина Баконья», результатом которой явился вышедший из печати 5-й том Вестинка. сдан в набор 7-й том объемом в 25 печатных листов, содержащий 32 публикации естественнонаучного характера.

В течение прошедшего года вышел из печати 6-й том Вестинка, содержащий материал по исследованию архитектурных памятников в нашем комитате (археологические раскопки, обследование стен, реставрация). Ди-

рекция музеев комитета Веспрем организовала выездную сессию Венгерского общества по археологии, истории искусства и нумизматике, на которой были заслушаны 18 докладов и рефератов о проведенных за последнее время в комитате исследованиях по археологии и истории архитектуры.

Наши коллекции за прошедший год увеличились на 20 тысяч предметов, занесенных в инвентаризационные книги, а увеличение вспомогательных коллекций (собрание документальных материалов, фотоколлекция, библиотечный фонд) было еще более значительным.

Большие успехи достигнуты нами в области археологических исследований — в различных местах комитета были раскопаны: курганы бронзового века, кельтский могильник и жилой дом, римская вилла в Баконе, средневековая крепость и жилой дом возле Балатона. Продолжались раскопки кестхейско-фенекпустайских развалин и честнексской крепости.

Комитатская библиотека была переведена из помещения веспремского Баконьского музея, благодаря чему последний получил дополнительную площадь в несколько сот квадратных метров. В конце года начались работы по переоборудованию выставочных помещений, конторы, библиотеки и склада.

В течение года совершенно заново была переоборудована и открыта постоянная выставка папайского Краеведческого музея, а также тюшкеварский Сельский музей. В четырех самых больших музеях комитета было открыто 29 временных выставок. Из них особо отметим две, следанные на основе новых концепций и оригинально оформленные, — «Путь комитета Веспрем в революцию (1867—1918/19)», открытую в Веспреме, и выставку в память живописца Риппл-Ронаи в Тихани. Среди высокопоставленных лиц, посетивших Тиханьский музей, отметим Захира Хусейна, президента Индии.

Продводятся работы по открытию двух новых выставок: в Бадачоне нами куплен дом-студия художника Йожефа Эгри, где будет основан в его память музей, в Баконьбеле Государственная инспекция по охране архитектурных памятников начала реставрацию комплекса из нескольких зданий, где будет открыт этнографический музей под открытым небом.

Посещаемость музеев, находящихся в ведении Дирекции музеев комитета Веспрем, была немного меньше, чем в прошлом году. Всего в 1968-м году число посетителей музеев и выставок в комитате было 900 тысяч человек, из них 120 тысяч (13%) составили иностранные туристы.

Иштван Эри

1. Múzeumok, kiállítóhelyek Veszprém megyében (1968. évi állapot).
 1. Museen und Ausstellungstätten im Komitat Veszprém (Zustand im J. 1968.)

1. Musées, salles d'exposition au département de Veszprém (situation en 1968.)
 1. Музеи, места для выставки в комитате Веспрем (положение 1968 года)